

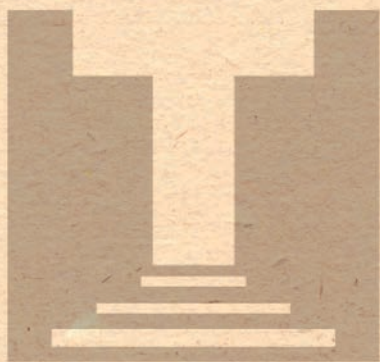
**vatan  
partisi'nde  
yol ayrımı**

**TÜSTAV**



**kuvâlcım**

**yayınları**



TÜSTAV

**VATAN PARTİSİNDE  
YOL AYRIMI**

**TÜSTAV**

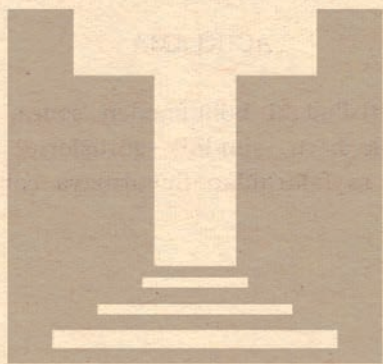
**Sahibi : Oğuzhan Kayseriliođlu**  
**Yazışleri Müdürü : Muhittin Göktaş**  
**Adres : Bab-ı Ali Cad. No: 29/202 Cađaođlu - İST.**

**Dizgi : Has - Kutulmuş Matbaası**  
**Baskı : Osmanlı Matbaası**  
**Mart - 1979**

## AÇIKLAMA

Vatan Partisi'ndeki bölünmeden sonra, Partinin eski politik hattı, şimdilik görüşlerini Kıvılcım Dergisinin sayfalarından duyurmaya çalışacaktır.

# TÜSTAV



TÜSTAV

## Vatan Partisinde Yol Ayrımı

### I

## GİRİŞ

Bu broşür bir bölünmenin nedenlerini açıklayacak. Türkiye'nin hızla faşizme sürüklendiği ve sosyalistlerin «dağınık» olduğu günümüz şartlarında, «bir de bu eksikti» dedirtecek bir olayla mı karşı karşıyayız? Konuya soyut «birlik» hülyalarıyla bakanlar için, bu olay elbet can sıkıcı ve hatta umutsuzlukları, «müzminleşen dağınıklığı» kışkırtıcı bir gelişme olarak alınabilir. Ama sınıf gerçekliğinden kopuk böyle «birlik» hülyaları yaşadığımız olayları gizlemekten başka bir sonuca varamaz.

Şimdi bir bilinçli işçinin yapması gereken, bölünme karşısında yakınmak değil, ama bu bölünmenin nedenlerini kavramak olmalıdır. Ancak o zaman böyle bir durum karşısında yakınmadan öteye «ne yapılabileceği» ortaya konabilir.

Lenin RSDİP içindeki 1908 sonrası şiddetlenen tartışmalar karşısında «tatminsizlikleri»ni açıklayan işçilere şöyle diyor: «Pek doğal ki, başka başka ve bazan çok özel konularda yazılan polemik yazılar, savaşımın kapsam ve konusu hakkında tam bir fikir vermevebilir. İşçilerin çok haklı olan tatminsizlikleri buradan geliyor.» (Tasfiyecilik Üzerine s. 308)

Bizde de Vatan Partisi'ndeki bölünme, olaya çıştan bakanlar, hatta parti çevresindeki insanlar

için yeni ve birdenbire olmuş gibi görünebilir. Ve olaylar henüz *parti dışına* yansıdığı için böyle görünmesi de kaçınılmazdır. Bu nedenle, olay karşısındaki tepkiler ve hatta şaşkınlıklar doğaldır. Bizim görevimiz bu yaşanan bölünmeyi kavrayabilmek, onunla ilgili bütün *belgeleri yorumları* açıklamak olmalıdır.

«Her mantıklı kişi, eğer belli bir konu üzerinde sert bir tartışma fırtınası esiyorsa, gerçeği bulmak için, tartışmadaki tarafların söyledikleriyle yetinmemesi, gerçekleri ve belgeleri bizzat incelemesi, tanıklardan elde edilebilecek kanıtlar olup olmadığını ve varsa bu kanıtlara güvenilip güvenilemeyeceğini görmesi gerektiğini bilir.

«Kuşkusuz bunu yapmak her zaman kolay değildir. Ele geleni, kulağa rasgeleni, daha «açıktan» haykırılanı falan olduğu gibi kabul etmek, çok «daha kolay»dır.» (Tasfiyecilik Üzerine s. 309)

Görev açık: Ayrılmayla ilgili bütün belgeleri incelemek ve sonuç çıkartmak, yapılması gerektir.

İşte biz, bu broşürle yeni bir kopuşmanın bir tarafı olarak olayı ilk elden duyurmaya ve özet olarak yorumlamaya çalışacağız. Bu açıklamalar, konuyu kavramak için çaba gösterenlere, muhtemelen ki yararlı olacaktır. İşin hoş olmayan yanı, meselenin *siyasî temeli* kavranıncaya, aydınlanıncaya kadar çekilecek sancılardır. Ama bunlara dayanamaz, ve bir bakıma bunun kaçınılmazlığını kabul etmezsek, tavrımız sızlanmadan öteye geçemeyebilir.

Bölünme, eğer işçi sınıfı partisinin yolunu açıyorsa, onu safralarından, «yol arkadaşları»ndan kurtarıyorsa elbet savunulur, savunulmalıdır.



Ama güçleri erkenden zayıflatıyor, dağıtıyorsa aynı şeyler söylenemez.

## KOPUŞMANIN GENEL ANLAMI

Konuyu *en genel* biçimiyle koyarsak, şunlar söylenmelidir.

«Partinin gelişimi bakımından — ...Keşif kolu (öncü) çete savaşmasından meydan muharebesine doğru açılıyor ve açılmak zorunda kalıyor. Hareket Partileştikçe Mitlaufer'ler, çeteciler, devrimci ordu disiplinine gelemeyen küçükburjuva elemanlar, başka sınıfların devrimcileri merkezden dışa doğru, Partiden ötelere doğru yer çekimine ve akıntıya kapılıyorlar.» (Yol, s. 34)

Vatan Partisi'ndeki durum budur. Parti «çete savaşmasından meydan muharebesine doğru» açılınca ve hatta «açılmak zorunda» kalınca, yani Doktorcu hareket gruplar döneminden Parti dönemine girip, Türkiye denizine açılınca, gemideki küçükburjuva unsurlar, kıyından (gruplar döneminden) uzaklaştıkça, hareketin hızı artıp, yaygınlaşınca, görevler yükselip, zorlaşınca fervada başladılar. İlk feryat Azınlık'tan geldi, Partideki olumsuzlukların bütün sorumlusu olarak *Kıvılcım grubu*»nu ilân ederek, kendi *grup ilkelliğini* açığa vurmuş oldu. Hemen ardından Partide yıkılacak patlar veya «patron»lar olduğunu söyleyen Anarşizm patlak verdi.

Bütün bu olanların Partinin sosyalist ortamda öne geçmeye başladığı bir dönemde patlak vermesi tesadüf değildir. «Hareket Partileştikçe» daha yüksek görevlerin üstesinden gelebilecek «devrimci or-

*du disiplinine» uymak zorunluluğu küçükburjuva elemanları geri püskürttü.*

*«Ülkenin gelişimi bakımından: ... Hareket Partileştikçe radikalleşen yığınların, devrimcileşen orta sınıfların çekim merkezi ve odağı Parti oluyor. Tekelci sermayenin baskısına ve ezişine dayanamayan küçükburjuva eleman, başka sınıfların devrimcileri, merkeze doğru, dışarıdan Partiye doğru yer çekimine ve akıntıya tutuluyorlar.» (Yol, s. 54).*

Bunun en açık belirtisi Güçbirliği çalışmalarında Vatan Partisi'nin yapabildikleri, ve bu konuda öne çıkmasıdır.

Parti kısa bir sürede ağır görevlerle karşı karşıya geldi. Bunu yaratan Türkiye şartlarında «Partinin gelişimi bakımından» Hareket Partileştikçe, parti içindeki çete anlayışları, kalıntıları «Partiden ötelere doğru» savrulmaktadır. Öte yandan «ülkenin gelişimi bakımından» buhran altında her gün daha çok ezilen yığınların odağı Parti olmaktadır. Bu gelişim işçi sınıfı hareketi içine gelmiş «yol arkadaşı» küçükburjuvaları geri püskürtürken, tekelci sermayenin tahakkümü altında ezilen ve radikalleşen yığınları da işçi sınıfının yanına itmektedir. «İşte burada zıt yönde saldıran iki akıntı birbiriyle çarpışarak anaforlar, girdaplar çeviriyor.» (Yol, s. 54) Vatan Partisi de bu anaforun, girdabın dışında kalamadı, kalamazdı.

Daha özel konuşursak şunlar söylenebilir; işçi sınıfı hareketi her yükseliş döneminde pek çok küçükburjuva unsuru içine çeker. Bu işçi sınıfı partisi için de böyledir. Ama bu yükseliş kısa zamanda bir zaferle sonuçlanmazsa küçükburjuvalar yalpalamaya başlar. «Partideki bunalımın ana ne-

deni, ... yalpalayan aydın ve küçükburjuva unsurlardır. İşçilerin Partisi bu unsurlardan kurtulmak zorundaydı. Bu unsurlar işçi sınıfı hareketine, daha çok, burjuva demokratik devriminin çabucak zafer sağlayacağı umuduyla katılmışlardı, tepki dönemine dayanabilecek durumda değildiler. Kararsızlıkları, Parti örgütünde olduğu kadar, teoride ve taktiklerde kendini ortaya koymaktaydı.» (Tasfiyecilik Üzerine, s. 28)

Biz bir devrim yaşamadık, ama işçi sınıfı hareketi özellikle 1977 sonlarına kadar bir yükselme göstermiştir. Biraz açalım.

Kurulan MC koalisyonlarına ve düzenlenen pek çok provakasyona rağmen hareket geriletilmemiştir. Grevci sayısı yükselmiş, gösteriler, mitingler artmıştır. 1961 — 1973 yılları arası toplam 122.000 olan grevci sayısı, 1974 — 1978 arasında 205.000'i bulmuştur. Yani son beş yılın grevci sayısı, kendinden önceki 12 yılın grevci toplamının iki katıdır. Sadece 1977 yılındaki, —özellikle seçimlere gidiş yılı olduğu hatırlansın— grevci sayısı 93.000'dir.

İşte Vatan Partisi aynı yıl, 1977 yılı içinde, yeniden örgütlendi. Ve bu örgütlenmenin, I. Kongrenin verdiği enerji ile yürüdü. Fakat geçen sürede, özellikle 1978 başında yaban burjuvaların Finans - kapitalle uzlaşması (CHP koalisyonu) ile işçi hareketi yatıştırılmaya ve giderek geriletilmeye, sindirilmeye başlamıştır. Öte yandan Vatan Partisi de bir «zafer» kazanamamıştır. Bu durumda küçükburjuvalar yalpalamaya başladı. Ve anti-ka ortamımızın 7000 yıllık geleneği hemen hortlayarak, *Parti varlığı* tartışma konusu edildi. «Kök-

lü bir çözüm» aranırken Partinin bütün faaliyeti kökten İNKAR edildi.

«Partinin Rusya'daki örgütlenme çalışmaları aşırı ölçüde zayıfladı. Vperyod'cularla Golos'cular, bu zayıflığı utanmazcasına sömürüyorlar, Rus ve yabancı hiziplerin de yardımıyla, partiye karşı girişimlerini geliştiriyorlar.» (Tasfiyecilik Üzerine, s. 144)

Bizde de Partinin zayıflığı, hataları bayrak edildi, düzeltilme çabası yerine, inkâra gerekçe olarak kullanıldı. Buhran bir kez patlak verdikten sonra aksayan Parti çalışmaları için «hiç bir organ kalmamıştır» çığlığı atıldı. Parti hem ataletle gömüldü, hem de bu durum inkâra gerekçe edildi, anarşist çığıklara malzeme yapıldı.

Özetlersek, işçi sınıfı hareketi geriletmeye ve sindirilmeye başlandığında Vatan Partisi de bir durgunluğa girmiştir. İşte dünyada ve Türkiye'de bugüne kadar defalarca —başka başka görüntülerle de olsa— tekrarlanmış olan, hareketin durgunlaşma ve geri çekilme dönemlerindeki küçükburjuva paniği ve yalpalamaları bizde de başlıca iki temel karakteriyle yaşanmıştır.

Hareket gerilerken ve sindirilirken o zamana kadar işçi sınıfı hareketine katılmış küçükburjuva unsurlar, aydınlar başlıca iki tepki gösterirler. Bir kısmı, liberal burjuvazinin açık etkisine girer ve pasifize olur. Ataletle düşer. Diğer kısmı ise, durgunlaşan harekete karşı öfkeye kapılır, ileri kaçır. Pasif tepkiye Oportunizm denmiştir. İleri kaçık tepkiye ise, Anarşizm.

Partimiz bu genel karaktere denk düşen sapıklıkları ne yazık yaşamadan edememiştir.

Önce, Parti'de Mart 1978'de kendini bütün karakterleri ile açığa vuran Azınlık eğilimi belirginleşmiştir. Bu eğilim, Partinin yığınlarla bağındaki zayıflığından sürekli yakınan bir hale gelmiş ve sonunda, 1978 başında kurulan CHP koalisyonunun buhranı *yatıştırabileceğini* söylemiştir. Bu açıkça CHP'nin Partimiz içindeki etkisidir. İşte bu oportunist eğilim sonunda Parti'den istifayı çıkar yol bulmuş ve pasif olarak geri çekilmiş, dağılmıştır.

Öte yandan Anarşizm ise, önce Partide böyle bir çatlağın çıkmasına, yani Azınlığın belirginleşmesine öfkelenmiş ve onların siyasî karakterini kavrayacağı yerde boşuna yakınmıştır. Giderek parti politikasına güvenini, dolayısıyla kendine güvenini yitirmiş ve Olağanüstü Kongre'de CHP'ne karşı tavrımız Devrimci Yol'dan farklı değil, keskinlik yapıyoruz derken, şimdi Partinin CHP kuyrukçuluğu yaptığına karar vermiştir. I. (Reorganizasyon) Kongresine önceleri «ulu», «yüce» derken şimdilerde «I. Kongremiz hile-i şeriyedir», demektedir. Velhasıl Anarşizm, Parti ne yaptıysa ona *öfke* duymakta ve telâsla inkâr etmektedir. Yeniden doğmak için —7000 yıllık şark geleneği sahip zuhurluk veya tarihi kendisiyle başlatmak— üstündeki bütün *lekelenmiş* —elbiseleri atmakta, temiz, ütülü gıcır gıcır elbiseler giymeyi özlemektedirler. Özetle, Anarşizm bugüne kadar Partinin ancak «*bir arpa boyu*» gittiğini görünce, böyle kahırlı işe gelemeyeceğini ilân etmiş ve kendi voluna çıkmıştır. Temel karakterleri, hemen paniğe uğrayan, sekterlikleridir.

İşte, Vatan Partisindeki ayrılıkları *penel* ve *temel* karakterleriyle böyle açıklayabiliriz. Eğer

«ağaçlardan ormanı göremez» hale gelirsek, bütün olanları yorumlayamaz, konfüzyonizm içinde boğuluruz. Bir tartışma ve bir ayrılık sırasında yüzlerce şey söylenir, pek çok konu gündeme gelir, gider. Bütün bu bolluğun arasında esaslı noktayı seçemez, olayın karakterini kavrayamazsak ağaçların arasında kaybolabiliriz.

Partide, hareket gerilerken, Partinin hatalarından ürken küçükburjuvalar bir sağa, liberal burjuva (CHP) etkisine girip, pasifize olarak dağılmışlar, bir de hareketin durgunuğuna öfkelenen küçükburjuvalar ise, sekterleşerek, anarşizme varmışlardır.

Vatan Partisi'nde yaşanan bölünmenin genel durumu budur. Şimdi de, «daha pratik olalım», küçükburjuva, aydınların «Parti örgütünde olduğu kadar, teoride ve taktiklerde kendini ortaya koy»an kararsızlıklarını olayların diliyle irdeleyip, özel görüntülerini açığa çıkartmaya çalışalım.

Vatan Partisi'ndeki kopuşma, özellikle örgüt sorularında bir ayrılığa dayanır. Ve en son bu ayrılık taktik konulara da sıçramaya başlamıştır. Fakat henüz «teoride», yani Dr. H. Kıvılcımlı'nın Türkiye tahlillerinde ve bunun mantık sonucu Programda bir ayrılık görünmüyor. Özellikle çok «haykırılan» değil, gerçek ayrılık konularını açıklamaya çalışacağız.

## BÖLÜNME ÖNCESİ GELİŞMELER

«Partimizdeki farklı değerlendirmeler MK seviyesinde Mavis - Haziran 1977'de biri Devrim konusunda diğeri de Teskilât Sorunları konusunda başlamıştır. Bu iki konunun gündeme gelme-

si tesadüf müdür? ... İçinde bulunduğumuz maddi şartlar ve bize yüklediği görevler nasıl birbirinden kopmayan bir bütünse tıpkı öyle Partide Devrim sorununun ve Partinin durumunun tartışılması, ikisinin birbirine diyalektik bağındandır. MK'daki bu tartışmalar maddi ortamın subjektif yapımıza yansması, etkisidir. Olaylar hızlı akınca, bizim ağır kanlılığımız bu gidişe denk düşmedi, bir sürü zik-zaktan sonra bu konularda neticeye vardırıcı dersler çıkarabiliyoruz. Demek ki Partideki farklılığın filizlenmesi Türkiye'deki devrimci yükselişe, Karşı Devrimin en şiddetli saldırdığı ve Teşkilât sorunlarının biriktirdiği, ağırlaştığı aylara denk düşer. Ve bu iki konu doğrultusunda patlak verir, gelişir; Devrim durumu ve Partinin durumu.» (MK, III Kongre Edebiyatı, Kıvılcım Dergisi s. 247)

Vatan Partisi'nde ayrılıkların ilk filizlendiği dönemde, (Ekim 1977) bunun objektif zemini; devrimci yükselişe karşı kanlı 1 Mayıs 1977 katliamının düzenlendiği ortam, subjektif zemini ise, Parti içinde biriken teşkilât sorunları, yığınlarla bağların zayıflığının doğurduğu olumsuzluklardır.

### **Azınlığın Doğuşu ve Karakteri :**

İşte böyle bir ortamda Azınlık ortaya çıktı ve önce örgütlenme sorunlarında MK'nın «Menşevik» bir politika izlediğini iddia etti. Ve buna gerekçe olarak da «Planlı çalışma» yapılmadığını ve «profesyonel devrimci»lerin «yokluğu» gösterildi. Fakat Parti özellikle bu konular üzerinde pratik çözümler bulma cabasında olduğundan, koparılan kıyamet bir müddet sonra dindi. Fakat yeni bir

biçimde ve daha ilkel bir yapıya bürünerek patlak vermeden edemedi. M.S.'nin «Menşevik»liği sonunda canlı parti politikasından örneklerle ispatlanamayınca, geriye gruplar dönemine gidildi ve «Kıvılcım grubu dernek üyelerini Partiye alarak üye determinizmini çiğnemiştir» dendi. Böylece Azınlık modern Parti yapısında grup ilkelliğini hortlatıyordu. I. Kongre'de ölmüş ve dağılmış Kıvılcım grubunu suçlu ilân etmek modern Parti anlayışı değil, ama ilkel grup kafasının bir devamıdır. Böylece Azınlık, örgütlenme konularında böyle gerici bir zeminde doğmuş oluyordu. Azınlığın Parti politik hattıyla ayrılığı örgüt sorunlarında SINIRLI kalmadı. Başta belirtilen temel nedenden dolayı, Partide Devrim sorunlarının tartışılmasından dolayı, bu konuyla ilgili olan 1 - Türkiye'de Buhrana bakışa, 2 - Sosyalist Blok (ittifaklar)a bakışa da yayıldı.

Bu konuya geçmeden Azınlığın sürekli dilinde olan bir yakınmasını aktaralım; «Partinin kitle bağlarının zayıflığı»...

Bu yakınma, kitle ile bağ kurmaya bir adım mı? Hayır, «Unutulmaması gerekir ki, yığınlarla olan bağlarımız konusundaki yaygın kötümserlik, çoğu kez proletaryanın devrimdeki rolü açısından burjuvaca düşünceler için bir parayan görevi görür.» (İki Taktik, s.9) Biz devrimle yüzyüze geldik, ama işçi sınıfının ve halkın uygulanan ekonomi-politikaya karşı yükselen tepkisini sindirmek için itezâhlanan CHP koalisyonuna karşı mücadele etmek yerine, «isci sınıfının sendikacıların pesinde» olduğunu söyleyip, «buhran aşılabilir» devince, kitle bağlarımızın zayıflığından kaynaklanan «yaygın kötümserlik» sonunda Azın-



lığı liberal burjuvazinin «*buhran 1 yılda aşılar*» propagandasının peşine takmıştır. İşte, yakınmalar, bir devrimci atılım için hız vermemiş, ama liberal burjuvaziden etkilenmeye yol açmıştır.

**Sonuçta Azınlık:** Buhran'a bakışında CHP politikası ile üst üste düşmüştür. Halka CHP koalisyonu ile buhranın aşılabileceğini yaymak, konuya böyle bakmak başka bir anlam taşımaz. Buhran aşılabılır görülünce, ittifaklar politikası da hafife alınmış ve «*Sosyalist Blok yerine Partiyi güçlendirelim*» şiarı atılmıştır. Blok Politikasının terk edilmesi istenmiştir. İttifaklar «*güçlenme sonrasına*» bırakılmıştır. Böylece, Partideki Azınlık siyasî yönelişleri ile liberal burjuvaziden etkilenen küçükburjuva aydınlar olarak şekillenmiş oluyordu. Konu böyle açığa çıkartıldıktan hemen sonra ise Parti'den istifa etmişlerdir.

### **Anarşizmin Doğuşu ve Şekillenışı :**

Azınlık düştüğü savunulamaz durumun sonucu Parti'den ayrılmış ve sonra da bir siyasî varlık göstermemiştir. Anarşizmleyle mücadele uzun bir süre devam etmiş ve kopuşmayla sonuçlanmıştır. Yani Azınlık dağılık düzen Parti'den çıkmış ve dağılmıştır. Fakat Anarşizmle eski Vatan Partisi politik hattını savunanların mücadelesi güçlerin dağılmasını değil, kopuşmasını getirmiştir. İşte broşürün esas konusu bu bölünmedir. Anlaşılacağı gibi Vatan Partisi I. Kongre sonrası Parti içinde MK'nın politik hattından önce Azınlık kopmuş ve dağılmıştır. Sonra da Anarşizm kopmuş ve varlığını sürdürmektedir.

En son gelinen noktayı açıklayabilmek için ona tırmanış basamaklarını anlatalım.

Anarşizm *doğarken*, Parti olaylarına bakışta üç önemli hata yapmıştır. Ve ne yazık ki bu üç hata mücadele boyunca sürekli derinleştirilmiş ve bir kopuşma noktasına varılmıştır.

*Birinci Aşama:* Partide Azınlık iyice şekillenmiş ve Olağanüstü Kongre mücadelesinde *Türkiye'de Buhran'a bakış* ve *İttifaklar* konusunda Parti politikasından ayrıldığını ilân etmiştir. İşte Anarşizmin *doğuşu* Olağanüstü Kongre mücadelesi sırasına denk düşer. Bir bakıma Azınlık, 1-Örgüt sorunlarında suçlu Kuvvillik grubunda görerek grup ilkelliğinden kurtulamadığını 2-Türkiye'de buhranı aşılabilir görerek ve 3-İttifaklar politikasını terk ettiğini ilân ederek, CHP'nin yatıştırma politikasından *etkilendiğini* açığa vurarak Parti politik hattından ayrılıp ölürken, bu çatışma ortasında ve meydana gelen bu *çatlak arasında* Anarşizm üremiş, gelişmiştir.

Anarşizm henüz filiz halinde iken, Partideki bu çatışmaya, yani MK politik hattı ile liberal burjuva (CHP) politikasından etkilenen küçükburjuva aydınların meydana getirdiği çizgi arasındaki çatışmaya şöyle bakıyordu: «Onlar (Azınlık kastediliyor b.n.) büyük bir olasılıkla o toz duman arasında (MK tartışmaları kastediliyor b.n.) bizim görüşlerimizin farkına varmamış olabilirler. Bu durumda, kendileriyle fikir tartışmaları içinde bulunan ve MK çoğunluğu dedikleri arkadaşların eklektisizmi, onlara doğru yolu göstermiştir. Tutarlı bir görüş sunmamıştır. Tutarlı bir görüşle karşılaşamayan 4 arkadaş da görüş-

*lerinde ısrar etmiş olabilirler.» (Olağanüstü Kongre'ye Eleştiri, C. Aydın)*

Olan nedir? Anarşizm daha doğarken Azınlığın siyasî karakteri ile uğraşmayı, ona «*doğru görüş sunamamış*» olan MK politik hattına eleştiri yöneltmektedir. Oysa konu en kör göze batarca açıktır; Azınlık İttifaklar politikasının (ki özel adı, Parti politikasındaki adı Sosyalist Blok şiarıyla somutlaşmıştır) şöyle veya böyle *değiştirilmesini* değil, Parti güçleninceye kadar *terk edilmesini* savunmaktadır. Bunda yanlış veya eksik anlaşılacak bir şey yoktur.

Anarşizm daha da ileri giderek Olağanüstü Kongre'den iki ay sonra şunları söylemektedir:

«... *pek çok arkadaşın, hakkıyla açıklansa, bu çizgiden, bu görüşten yana olacak oyları, karşı oylara dönüştü.*

«*Ancak bu öz ve görünüm zıtlığı kendi zıddıyla bir arada ortaya çıktı. Kendi zıddıyla bir arada varoldu. Aynı yanlış koyuş ve anlama sonucu nasıl özünde Sosyalist Blok taktiğinden yana oylar karşı oylar biçiminde göründüyse, aynı şekilde gerçekte bu taktiğe karşı oylar da, bu taktiğin lehine oylar şeklinde ortaya çıktı.» (C. Aydın, Teşkilât Toplantısını Bekleyen Görevler, 22 Haziran 1978)*

İşte Anarşizm, kendisi henüz filiz halindeyken, Sosyalist Blok politikasına karşı oyların temel karakterini ortaya sergilemek yerine, bütün bu olanları «*yanlış koyuş ve anlama sonucu*»na bağlamaktadır. Böyle diyerek birincisi; Azınlığın (liberal burjuva politikasından etkilenen, Partideki çizginin) siyasî karakterini *kavrayamadığını* açığa vuruyordu, ikincisi, onun durumunu bir

yanlış anlamaya bağlayarak, Azınlığın zeminine düşüp, veya Azınlık safına geçip MK'nın politik hattına saldırıya geçiyordu. Böylece de Partideki liberal burjuva etkisini deşifre etmek yerine ona *hak veriyordu*. İşte Anarşizmin Parti'de buhran patlak verdikten sonra, Parti'deki olaylara bakışındaki ilk *önemli* hatası budur. O Azınlığın bir liberal burjuva etkisi olduğunu kavramamış, hatta onların MK politikasına olan *tepkisini haklı* görmüş, bütün olanları «*güya fikir tartışması*»na bağlayarak olaya subjektif *kişi* çekişmesi olarak bakmıştır. Böylece, Anarşizm bir yandan kendi *küçükburjuva* bakış açısını ortaya sergilerken, öte yandan Azınlığa hak vererek onların *gerici* zemininde olduğunu açığa vurmuş oluyordu.

*İkinci Aşama:* Partideki örgütlenme sorunları tartışılmaktadır. Hatta planlanan Teşkilât Toplantısının gündemi bu konuda odaklaştırılması düşünülmektedir. İşte Anarşizm örgütlenme sorunlarımızdaki hatalarımızı kritik ederken ikinci önemli teşhis hatasını yapmıştır. Konuya şöyle yaklaşılır:

«*Ordu kurmaya başlanıyor*»

«*Genelkurmay kadroları olduğu gibi boş duruyor.*»

«*Ama tutuluyor, kimi erler, kimi yüzbasılar, kimi albavlar, ancak bir generalin altından kalkabileceği bu gibi görevlere tayin ediliyorlar.*»

«*İşte, bizim Partinin hastalığı bu hayali ordunun hastalığıdır.*»

«*Genel Kurulumuz (1977 I. Kongre kastediliyor b.n.) tüzük gereği henüz yüzbası, va da albav olan birçok arkadaşı generalliğe terfi ettirmiştir. Bu arkadaşlar henüz bir generalin yapı-*

*bileceği işlerin altından kalkamadıkları gibi, ortada generallere ihtiyaç hissettiren ordular da yok.»* (C. Aydın, Örgütçül Sorunlar Üzerine Rapor, 5 Mayıs 1978)

Söyleneni özetlersek, «*hastalığımız*»; Parti kurulurken I. Kongre'de «*tüzük gereği henüz yüzbaşı, ya da albay olan birçok arkadaşın generalliğe terfi*» ettirilmesi, yani MK'ne seçilmesidir. Nitekim Anarşizm bu filiz halindeki görüşünü daha sonra derinleştirmiş ve MK'ni «*raslantı*» gördüğünü söylemiştir. Böylece Parti'nin I. Kongresi, yani *kuruluşu* da *raslantı* oluyor, ve tesadüf eseri bir Parti olup çıkıyorduk. Anarşizmin gözü dünyayı böyle görüyor.

İşte, Parti'deki örgütlenme sorunlarındaki aksamalarımızı, MK'nin bölgelerden kopukluğunu, gidererek ve yeni işbölümlerini sağlayarak halledebilecekken konuya böyle yaklaşılmayıp «*hayali ordu*» örneği ile *hayali* bir hastalık teşhisi yapılır. Hatanın nedenini henüz yüzbaşı olabileceklerin «*tüzük gereği*» general (yani MK) oluşunda bulan kafa, olaya *proleter örgüt prensipleri* açısından bakamıyor, nerede olduğu bir türlü söylenmeyen soyut, ütopye generaller aranarak küçük-burjuva *özlemlerini* açığa vuruyordu. Bu bakış önce Kongre'nin otoritesini yıpratıyor, sonra da hiyerarşiyi bir *tüzük formalitesi* görerek *tüzüğü* aşındırıyordu. Böylece Anarşizm sorunlarımıza kendi *somut* gerçekliğimizden değil, soyut gerçeklikler peşinde gezinerek çözüm aramaya çalışıyordu. Kafasında *hayal* ettiği, *tasarladığı* şefleri (veya «generalleri») ve Partiyi hayatta bulamayan Anarşizm, bu gerçekliğe göre derdimize

çözüm arayacakken, Kongre otoritesine ve tüzüğe *bahaneler* bulmaya çalışmaktadır.

Bu davranışıyla Anarşizm, Parti'de buhranın kavranmasında *ikinci önemli* hatasını yapıyor, örgütlenme sorunlarına devrimci bir tarzda yaklaşmayıp, parti liderlerinden *vazgeçerek*, küçük-burjuva *panikçi* mantığını sergiliyor, Parti yapısını inkâr için ilk adımını atıyordu.

*Üçüncü Aşama:* Partide buhranın, çalkantının nedenleri aranırken, filiz halindeki Anarşist çizgi olaya şöyle yaklaşır:

Parti'de burjuva sosyalist, küçükburjuva ve proleter olmak üzere üç çizginin olduğunu söyler. Burjuva sosyalist çizgi MK politik hattıdır. Küçükburjuva sosyalizmi MK'ndeki Azınlık'dır. Anarşizm kendine de «proleter çizgi» demektedir. Ve Partide buhranın nedeni, MK politik hattının burjuva sosyalist olmasında bulunur. Birdenbire yapılan bu teşhise gösterilen gerekçe nedir?

«Anlaşılan bu arkadaşlar (MK'nin politik hattını savunanlar kastediliyor b.n.) TSİP içinde TSİP yöneticilerinin burjuva sosyalizmi ile olan mücadelelerinde farkına varmadan bir sürü burjuva formu, kavramı ve çalışma metodu v.s. benimsemişler, yani, burjuva sosyalizminin ideolojik etkisine maruz kalmışlardır. Reorganizasyon öncesinde belirsiz olan ve göze batmayan bu etki reorganizasyondan sonra adeta tüm sancuların kaynağı olmuştur.»

«Doğmatik kavrayıştaki arkadaşların ise (Azınlık kastediliyor b.n.) V.P.'nin o zamanki küçük burjuva niteliğinden etkilenmiş oldukları dü-

*şünülmelidir.»* (Teşkilât Toplantısını Bekleyen Görevler, 22 Haziran 1978, C. Aydın)

Anlaşılabacağı gibi Parti I. Kongresinin üzerinden 18 ay geçtikten sonra, Parti'deki buhran Parti *öncesi* gruplar döneminin *hataları* ile açıklanıyor. 1977 I. Kongre'ye gelenlerin bir kısmı daha önce TSİP'ne girmişti, diğer bir kısmı henüz Doktorcular V.P.'nde derlenmezken Kıvılcım grubundan koparak V.P.'ne girmiştir. Ve sonuçta bütün Doktorcular pek çok hatalardan sonra 1977 Ocak Kongresinde aynı partide birleştiler. Ve bu Kongreye, Reorganizasyon, yeniden kuruluş kongresi dendi. İşte Reorganizasyon öncesi TSİP'de bulunmuş olmak ve I. Kongre öncesi V.P.'nde bulunmuş olmak, Partideki buhranın sebebi olarak görülmekteydi. Bu anlayış modern Parti anlayışı değildir. Üzerinde gruplar döneminin bakış açısını taşır. Çünkü Parti bir kez yeniden kurulduktan sonra, onun somut pratiğinden, politik taktiklerinden, örgütlenme çalışmalarından kalkarak hatalar teşhis edilecekken, bunlar hiç dikkate alınmadan, Parti öncesi dönemin olavlarıyla, Partide olanlar açıklanmaya kalkılmaktadır. Partideki yeni ayrışmalara bir türlü akıl erdiremeyen küçükburjuva kafalar gruplar döneminin hatalarıyla simdiki olavları açıklamaya kalktıklarından; *birincisi*: kavrayamadıkları ve ni avrışmaların üstünü örtüyorlardı, *ikincisi*, Reorganizasyon Kongresindeki *sentezlesmevi* bir hıce —eski tas eski hamam'a— indiriyorlardı, *üçüncüsü*, gruplar dönemini Partide yeniden hortlatıyorlardı. İşte, Anarsizm buhranın nedenini araştırırken *üçüncü önemli* hatasını yapmış, MK'nin burjuva sosyalist olduğunun teşhisini, Parti

hayatından kalkarak değil, Parti öncesi olaylardan hareketle ortaya atarak geri dönülmez bir yola girmiştir.

Özetlersek, Partimizdeki Anarşist eğilim henüz şekillenirken, kendi karakterine bürünürken üç temelli hata yapar. *Birincisi*, Partide CHP'nin yatıştırma politikasından etkilenen Azınlığın siyasî karakterini ve MİK ile arasındaki mücadeleyi kavrayamaz, kişi çatışmasına ve «*güya fikir tartışma*»sı bağlar. Azınlığa hak verir, onun gericiliğine *suç ortaklığı* eder. *İkincisi*, örgütlenme sorunlarında Parti gerçekliğini kavramaz, ütopye general kadroları özleyerek, I. Kongre'nin otoritesini aşındırır. *Üçüncüsü*, Partideki sapıtmaların nedenini gruplar döneminde arayarak grup ilkelliğine dönüşü hortlatmış olur.

Henüz işin başında yapılan bu hatalar derinleştirilmeseydi önemli boyutlara varmadan ortadan kaldırılabilirdi. Ama olaylar tam tersi yönde gelişmiştir. Partinin politikasından, kuruluşuna kadar her sevden *ürken* Anarşizm bu hatalarını derinleştirmiştir. Nasıl?

Birinci hatasını, yani Partideki Azınlığın yarattığı ilk çatlağı, kişi çekişmesi gördüğünden, siyasî karakterini kavrayamadığından kendisi olaylara kişisel olarak yaklaşmış ve mücadele sırasında bol bol şahsiyet ve mizansen yapmıştır. En önemli iki örnekle vetinelim. Ağustos 1978'deki ilk Teşkilât Toplantısı oturumu başlarken, E. Aydınoğlu «*Tezler aşılmıştır, şimdi yeni bir durum vardır, fraksivon meselesi tartışılmalıdır*» demistir. Böylece Parti'de bir fraksivon meselesi olduğu ortaya atılıyordu ve gündeme öneriliyordu. Neticede gündeme alındı. Konuyla ilgili bol



bol spekülasyon yapıldıktan sonra tartışılıp, bir karar alınmadan gündemden çıkarılması önerildi ve çıkarıldı. Ama kafalar «*fraksiyon var*» silahıyla yeteri kadar karıştırıldıktan sonra. İkincisi, Teşkilât Toplantılarının sonlarına doğru MK'nin derhal çekilmesi gerektiği, «MK uygulamalarının ...*bizatihi Partimizin varlığına karşı bir suikast biçimini alabi*»leceğini savunan F. Şakar, E. Aydınoğlu imzalı bir karar tasarısı verildi. Ve derhal görüşülmesi ve gündemin önüne alınması istendi. Görüşme açıldı. MK'nin «*suikast*»ları üzerine yine bol bol spekülasyon yapıldı ve sonunda karar tasarısı büyük bir pişkinlikle oylanmadan önce *geri çekildi*. Bir yanda «*suikast*» var çılgılığı, sonra olayı sonuçlandırmak, «*suikastı*» bir kararla belgelemek yerine, yeni bir mizansene doğru yolculuk. İşte olayların siyasi karakterini kavramayan ve kendi karakterini de örtmek isteyen Anarşizm, bir Parti disiplininin en önemli konuları üzerine spekülasyon yapmayı kendine metod edinmek zorunda kalmıştır.

İkinci hatasını ise, yani örgütlenme sorunlarını I. Kongre otoritesini ve tüzüğü yıpratmak için bahane haline getiren Anarşizm «*tüzük yok*» çılgılığını atıncaya kadar işi derinleştirmiştir. Parti içindeki mücadeleden ilk baslarında, Teşkilât Toplantılarının ilk oturumlarında, konu şu tartışmayla alevlendi. Anarşizm, «*Teşkilât Toplantısının yetkisi MK'nin üstündedir*» görüşünü savundu. Tüzükçe açık olan konu nive tartışma konusu oluyordu: Küçükburjuva, paniği gereği ne kendine, ne MK'ne güvenemiyordu. Onun için de Parti kanunlarını *kevfileştirmevi* amaçlıyordu. Bu sapıklık daha yükselerek «*Partide hiç bir organ kal-*

*mamıştır, tek organ teşkilât toplantısıdır»* noktasına vardı. Daha sonra «*Tüzük yok*» aşamasına vardı. Ve en son örgütlenme prensibinde anarşist bir anlayış gelişti. (Broşürün Gerçek Ayrılıkları-mız bölümünde açıklanacaktır) Nihayet «*V.P. Parti görünümünde bir YUVARdır*» sonucuna varıldı. İşte Parti kurmavını (gerçek parti liderlerini) sırmalı kaftanlar içinde general koltuklarına lâyük göremeyen Anarşizm, bu ilk düşüncesini mantık sonucuna vardiirarak Parti'yi Parti olmaya lâyük göremeyip, «*yuvar görünümünde*» olduğunu söylemek zorunda kalmıştır.

Üçüncü hatasını, yani Partide egemen —MK— politikasının «*burjuva sosyalist*» olduğunu evvela Parti öncesi olaylarla açıklamaya kalkan Anarşizm bu bakışını iki yönde derinleştirmiştir. Geriye doğru giderek, «*sağlam bir zemin buluncaya*» kadar araştıranlar sonunda Kıvılcım gazetesini de «*burjuva sosyalist*» görmüşler ve neticede Dr. H. Kıvılcımlı'nın ölümünden sonra «*sağlam*» bir şey bulamamışlardır. Ta ki şimdi veniden zuhur edinceye, bütün geçmişlerini inkâr edinceye kadar.

Aynı şekilde, Parti öncesi hataların, veni ortaya çıkan durumları açıklamada *yeterli* olmadığı anlaşılınca, *ileriye* doğru giderek, bir kere Partive burjuva sosyalist teşhisini —gruplar döneminde TSİP'ne giriş hatasından dolayı— koyan Anarşizm, bunu *daha* ikna edici hale getirebilmek için, Parti pratiğinden örnek bulmak zorundavdı. Fakat mantık böyle tersine işlediğinden dolayv örneklerin *gerçek* olması önemli değildi, burjuva sosyalist teşhisini *yalancı* çıkartmayacak demagojiler yeterliydi. İşte bir kez bu yola çıkılınca önceleri «*Proletarya Sosyalizmini*

(proletaryayı) *Vatan Partisi temsil eder*» denirken, gele gele derinleşip «*geliştikçe*» Partinin «*Yaban burjuva partisi*» olduğu söylenmiş, TİP, İlerleme, TSİP'in kategorisine yerleştirilmiştir.

## AYRILIK ZORLAMALARI VE KOPUŞMA

Anarşizm, Komisyon Tezi olarak son şeklini alıncaya kadar hep bu temelli hatalar üzerinde derinleşmiştir. Ve gittikçe açının büyütülme çabaları sonucu kopuşma gerçekleştirilmiştir. Partideki Anarşist çizginin kopuşma öncesi gelişimini böyle özetledikten sonra şimdi bir sonuç çıkartmak bakımından, ayrılık zorlamalarının *ne-den ve nasıl* yapıldığını açıklamaya çalışalım.

### Ayrılık neden zorlanır?

Bunun bir genel sebebi vardır. Küçükburjuvanın hatalarına bakışı elbette bir bilinçli işçinin tavrıyla aynı değildir. Küçükburjuva genellikle yaptığı hatalardan paniğe düşer, hatta o hataları nasıl yaptığına bir türlü akıl erdiremez, öfkeye kapılır. Sonuçta tuttuğu yol, devrimci bir otokritik yerine, bütün yapıların *inkârı* olur. O, acele zafer beklediğinden, bu yolda yürünürken arada bir duraksamalara, geri çekilmelere, hatta dağılmalara katlanamaz. Buna en güzel örnek sosyalist ortamda Parti tarihine bakış mantıklarıdır. Partisiz eğilimlerden Kurtuluş, Devrimci Yol — Sol gibi siyasetler, olaya «*madem ki Türkiye Sosyalist Hareketinin tarihinden bize bir başarı kalmamıştır, o halde Harekette bir sapıklık olmalıdır*», mantığı ile yaklaşır. Ve buradan hareketle 1970 öncesi Sosyalist Hareketini «*Kemalizm*

*Kuyrukçusu*» olarak değerlendirip toptan reddetmektedirler. Parlak zaferler yerine, bize kalan yenilgi ve dağınıklık olunca bunun nedenlerini kavramak, kendi şartları içinde değerlendirmek yerine, inkâr edivermek küçükburjuvanın en vazgeçilmez metodudur. Böylece, o, bir inkâr taşı ile iki kuş vurmaktadır. Kendinden öncesini bir çırpıda silip, olanı biteni beyaz bir yaprağa döndürünce, ardından tarihi kendisiyle başlatıp milâd oluverir. Yine olmaz, işler bozulursa, *sil baştan* yapmak tek çıkar yoldur. İşte bu nedenle küçükburjuva doğuşlar, *köksüz* ve *iğreti* olur. Çabuk dökülür, istikrarsızdır.

Partimizdeki küçükburjuvalar farklı davranmadı. Soğukkanlıca hataları irdelemek yerine, *«bugüne kadar burjuvaziye hizmet ettik»* diyerek, kuş gibi hafifleyerek yeni *«proleter»* bir yola çıkıverdiler. İşte Partinin hatalarından ve geçmişinden paniğe kapılan küçükburjuvalarımız, Parti politik hattından kendini koparabilmek için gerçek olsun olmasın ayrılık zorlamalarına girmektedir. Çünkü o, bir kere bütün günahlardan kurtulup *hafiflemeyi* ve *yeniden doğuş* yapmayı aklına koymuştur, öyleyse onun için *«kötü mazi»* olan eski Parti politik hattıyla hır çıkarmalı, ayrılıkları derinleştirmelidir.

Yapılması gereken *«Hatasını açıkça tanımak, yanlış sebeplerini keşfetmek, yanlış doğuran şartları ve halleri tahlil etmek, o hatayı düzeltme vasıtalarını dikkatle incelemek»* (Lenin) olmalıdır. Eğer bütün bu yapılması gerekenleri *«biz bugüne kadar burjuva sosyalistiymişiz»* diyerek halledebileceğimizi düşünürsek, sonuçta bu *«büyük özeleştiriri»* gerçek günahları ve paniği örtmeye yarayan

bir paravan olup çıkıverir. Biliriz, otokritik *günah çıkartma* değildir. Aralarındaki pek önemli fark, otokritik yapabilen hataları tekrarlamaya karşı aşılır ama günah çıkartan hatayı *tekrarlar* durur. Ve her seferinde yakını. Bizim Anarşist çizgi, «*ne var ne yok, bütün hata bizde*» papazlığını yaparken bile, el çabukluğu ile bütün günahı Parti politik hattını savunanlara yükleyiverir.

İşte ayrılık zorlamalarının *genel* sebebi bu küçükburjuva *yeniden doğuş* mantığıdır.

İkinci *özel* sebep, Parti hayatında Anarşizmin daha doğarken aldığı şekildir. O daha doğarken Azınlığa *hak verir*. Böylece onun gerici, inkârcı zeminine düşmüş olur. Partide hatalara bakışta, şöyle aynı dili konuşurlar: Önce Azınlık da, Anarşizm de Partideki *yeni hataları*, Parti öncesi olaylarla açıklamaya kalkarlar. Azınlık, «*dernek üyesi olabilecekleri*» I. Kongre'de Partiye getiren Kıvılcım grubunu suçlu bulur. Partinin «*Menşevik*»liğinin böyle başladığını iddia eder. Anarşizm ise, yine suçu «*burjuva sosyalist olan Kıvılcım grubuna*» bulur.

İkinci olarak her iki eğilim de I. Reorganizasyon (yeniden kuruluş) Kongresini inkâr ederler. Yeniden kuruluşu «*süreç*» olarak görüp, böylece Partinin *kuruluşunu* sürekli tartışmaya —dolayısıyla inkâra— açık bırakmış olurlar.

Neticede Anarşizm çok şiddetli eleştiriler yöneltmiş olsa da, Azınlıkla Partinin 24 ayını inkâr etmekte *aynı* mantığa sahiptir. Bakış açıları farklı değildir.

İşte tohumu gerici, inkârcı toprağa düşen Anarşizm burada hızla büyümüş, bütün mantık

sonuçlarına varmıştır. Bu sonuçlara varabilmek için ise, ayrılık zorlamaları kaçınılmaz olarak başvurulmuş yol olmuştur.

### Ayrılık nasıl zorlanır?

Önce ayrılık *icad* ederek. Bu ilk kez bizim başımıza geliyor değil. RSDİP içinde Menşevik — Bolşevik çatışması başladığında Plekhanov'un tavrı ilginçtir. Bir müddet Menşeviklere karşı direnen Plekhanov sonra çözülmeye, Parti çoğunluğundan *kopmaya* başlamıştır. Böyle bir momentte ortaya çıkan ayrılıkları Lenin şöyle yorumlamaktadır.

«Kongre Plekhanov'un bu durumu sürdürmediğini, Partinin arzusuna karşı, Menşeviklerin bütün taleplerinin tatminini sağlamak için en utanmazca yöntemleri uygulamaya başladığını, Menşevikleri haklı çıkarmak için, kendisini, ilkelde yanlış olduğunu kendisinin ilân ettiği onların tavrını savunmak ve Parti çoğunluğu ile en tuhaf farklılıklar *icad etme derekesine alçaldığını* derin üzüntü ile ifade eder» (İlk Bolşevik Kongre, Lenin)

Plekhanov bir kez Menşeviklere kaydıktan sonra, Bolşeviklerle «en tuhaf farklılıklar *icad etme derekesine alçal*»mak zorunda kalmıştır.

Bizde de Anarşizm bir kez Azınlığın inkârcı zeminine düşüp, bütün Parti dışı küçükburjuvaları «özeleştiri» ile *tatmin* etmeye kalkıp, onların Partiye karşı şimdiye kadarki tavrını *haklı* görmeye başlayınca, Parti ile «en tuhaf farklılıklar *icad etme*»k kaçınılmaz olmuştur. Demek bu ayrılık zorlamaları, oportünist bir zemine düşmüş olmayı örtme ve gerçek ayrılık konularını karış-

tırmak için kullanılan, en az 80 yıllık eskimiş —ama her zaman yeni— bir silahtır. Böyle yapılarak *Parti dışı* doktorcular tatmin edilebilmiş midir? Bunu önümüzdeki günler gösterecektir. Ama şu kadarı açıktır: Parti dışı, dökülmüşleri tatmin etmek öyle zordur ki, bu onların bütün günahlarını üstlenerek bile sağlanamaz. Esasında böyle bir çaba gereksizdir. İşimiz *yeni güçlerle*; dökülmüşlerle değil. Ama Anarşizm kendi de döküldüğü için, bir zamanlar Partiden düşen kim varsa, onun için muteberdir.

İkinci olarak Anarşizm, Partinin duraksaması gerçekliğini öyle abartmıştır ki saçmalamaya varmıştır. «*Yeni bir siyasî fikri çürütmenin ve onu etkisiz hale getirmenin en iyi yolu, o fikri abese itene kadar savunmaktır. Gerçekten herhangi bir gerçeği, aşırı ölçülere vardırırsak, abartarak gerçek uygulama alanının sınırları dışına yayarsak, onu abesliğe kadar itmiş oluruz; ve bu şartlarda o fikir kaçınılmaz olarak fikirlikten çıkar, saçma olur*» («Sol» Komünizm. Lenin)

Partinin hataları, üyelerinin küçükburjuva alışkanlıkları bir gerçeklikti. Ama buradan kalkarak, «*brjuvaziye hizmet ettik*» «*Vatan Parti Yaban Burjuvaların Partisidir*» abartmasına varılınca, bu tez «*saçma*» olup çıkmıştır.

Görelim.

Anarşizm, Partide buhranın değerlendirilmesi yapılırken meseleyi Vatan Partisi'nin politikasına egemen olan «*burjuva sosyalist*» bir çizginin varlığına bağlıyordu. Probleme böyle yaklaşılarak ne yapılmış oluyordu? Veya soruyu tersten soralım, Partide ortaya çıkan ve sistemleşme eğilimi gösteren çizgilere nasıl teşhis koymalıyız?

Bir Parti her şeyden önce program birliğidir. Ama bir Partiden bahsedebilmek için bu yetmez. Temeldir. Taktik ve örgüt birliği de gereklidir. Burada taktikten kasıt, bir örgütün yola çıkışı söz konusu olduğuna göre temelli mesele olan «Leninizmin siyasî açıklamalarda ve bütiin millî hoşnutsuzluklar ölçüsünde itham ve ajitasyon taktiği» (Yol) dir. Daha açık söylersek Ekonomizme karşı tavır birliğidir. Onun siyaseti «ekonomiye tabi» kılışının altında yatan kuyrukçuluğuna karşı tavır birliğidir. İşte işçi sınıfı partisi bu üç temel: Program, taktik, örgüt birliği üzerine oturabilir.

Ama böyle temelli konularda birlikte yola çıkmak, bunun devamlı olacağını teminat altına alamaz. Ve dünya deneylerinde görüldüğü gibi, bir İşçi Sınıfı Partisi, gerçekten ülkesinin orijinal ilişkilerini kavramış, yani teorisini kurmuş, böylece program ve temelli taktik meselelerde birliğe varmışsa, ancak ondan sonra bir örgüt birliği gündeme gelir. Veya başka bir deyişle bu temeller üzerinde örgüt birliği inşa edilebilir.

İşte Parti inşa edilirken izlenen sıra Program, temelli taktikler ve örgüt birliği (yasa - tüzük), mücadele sırasında genellikle tersinden bozulur. Çünkü konuların hiyerarşisi gereği ayrılıklar daha nüans olan konularda ortaya çıkabilir. 1903 RSDİP bölünmesi için Lenin şöyle der:

«Bölünmenin, sağ kanadın çok ufak hatalar, (nispeten) çok önemsiz ayrılıklar üzerinde olduğu gerçeği (meseleleri üstünkörü gören gözlemciler ve dar kafalılara şaşırtıcı görünen gerçek), bizim Partimizin bütünüyle ileri doğru büyük bir adım attığına işaret etti. Eskiden, bazı hallerde bö-



*ünmeyi haklı gösterebilecek büyük meseleler üzerinde farklılık gösterirdik. Şimdi bütün büyük ve önemli noktalarda anlaşmaya vardık, fakat bu defa anlam farklarından ötürü bölündük» (Bir Adım İleri İki Adım Geri)*

İşte, bu gerçekten hareketle bir partide eğer birlik, hemen program temelinde bir ayrılıktan bozuluyorsa, böyle bir durum, o Partinin, ülkesinin orijinal gerçeklerini kavramasında *çok geri* olduğunu gösterir. Ve dolayısıyla Parti tümüyle ilkel ve geri olduğunu açığa vurmuş olur. Bütün bu nedenlerden dolayı, bir İşçi Sınıfı Partisinde eğer ayrılıklar filizleniyorsa, bunların hangi noktalarda *biriktiği* çok titiz gözlenmelidir. Bu hem hastalığın tedavisi için gereklidir, hem de Partinin kendi durumunu ortaya çıkartan bir göstergedir. Ama bizim Anarşist çizgimizin böyle bir derdi yoktur, o *ilk* hastalık teşhisini koyarken, henüz gruplar döneminde iken kimilerinin TSİP'ne giriş *hatasından* dolayı, Vatan Partisi'nde de aynı kişilerin MK'da olmasından dolayı, hemen «burjuva sosyalizmi» teşhisini koyuvermiştir. Bunun anlamı nedir? Eğer gerçekten bir «burjuva sosyalizminden» bahsedilebiliyorsa bunun anlamı, örgüt anlayışında, *temelli taktik* konularında, ve *Program* anlayışında bir ayrılık demektir. Çünkü burjuva sosyalizmi adı üzerinde bir sistemdir. Kaçınılmazca, eğer böyle bir sistem varsa, bu görüş her *önemli* alana bulaşmış olmalıdır. Anarşistlerimiz, önce Parti hayatımızın *hangi* alanlarına, *nasıl* bu görüşün bulaştığını *göstermeden*, teşhisi koyup yola çıktıklarından dolayı, mücadelenin karakteri gereği böyle bir durum, onları burjuva sosyalizmini *her alanda ispatlamak* zo-

runda bıraktı. İşte bu zor, ayrılık zorlamalarının temelidir. Sonuçlandıralım, Anarşizm Parti gerçekliğinden *kalkarak* değil, kendi subjektif paniğinden hareketle, Parti'de önce ispatsızca burjuva sosyalizmi görmekle, ta baştan ayrılığını *bütün* alanlara yayacağını, bunu zorlayacağını zımnen (açık dille değil, üstü örtülü) söylemiş oluyordu.

Bunu, ayrılığın bütün alanlara yayılması isteğini, *kendi dileğini*, Anarşizm Kongrede açıkça, artık her şey *son* aşamaya varmışken, şöyle ifade etti: «*Bir konudaki ayrılık hemen (altını biz çizdik) örgüt, taktik, program ayrılığına varır.*» (Turan İçli, III. Kongre Konuşması) Bu bir gerçeklik değil, ama onların ayrılık zorlamasının bir mantık sonucudur. En açık örnek RSDİP deneyidir, 1903'de *örgütlenme* sorunlarında başlayan ayrılık, 1905'de taktiklere, 1911'de de Programa yayılmıştır. Bu, RSDİP'in bilinç seviyesindeki yüksekliğe işarettir. Bizde de ayrılıkların bu *sırayı* ve *süre*yi izlemesi diye bir *şart* yoktur. Elbet bambaşka şartların yanyana gelmesi ayrı gelişimler doğurur. Fakat, bir konudaki ayrılığın «*hemen*» —özellikle de— program ayrılığına varacağını söylemek, aslında «*ben senden ayrılacağım, bir bahane arıyorum*» demektir.

Partimizdeki gerçeklik nedir? Ağustos 1978'den beri süren Teşkilât Toplantılarındaki Parti mücadelesinde, Anarşizmle Parti politik hattı arasında üç önemli konuda ayrılık ortaya çıkmıştır: 1-Örgütlenme anlayışında 2-Partinin Reorganizasyonuna bakışta, 3-Legalite sorunlarında. Fakat Teşkilât Toplantıları bittikten ve III. Kongre'den 20 gün önce Partiye verilen Komisyon

Edebiyatında, bu *esas* ayrılık konuları adeta *yutulmuş*, yerine yepyeni 1 - Program ayrılığı, 2 - CHP kuyrukçuluğu ve ya Köylülük yerine Yaban Burjuvayı ittifak gücü görmek, gibi çok önemli iki konuda ayrılık olduğu çılgığı, en yüksek sesle bağırılmaya başlamıştır. Anarşizm ta baştaki, «*burjuva sosyalizmi*» teşhis hatasını, derinleştirince buraya varmak zorundaydı. Vardı da.

### III. KONGRE, AYRILIĞIN RESMİLEŞTİRİLMESİ

Teşkilât Toplantısı oturumları boyunca, Anarşizm yükselirken, iki de bir ayrılmak istediğini açığa vurmuştu. Fakat, bunun için ileri sürdüğü konular başta *kendini* olmak üzere kimseyi «*yeteri kadar ikna*» etmemiştir. Ne var ki, Teşkilât Toplantıları bitip de Kongre hazırlığına girildiği zaman, birdenbire ortaya Program ayrılığı olduğu atıldı. Böylece ikna edici bir gerekçe bulunmuş oluyordu. İşte Komisyon Raporu geldikten sonra, Anarşizm MK politik hattını savunanlarla aynı Partide bulunamayacağını ilân etti. Ve Kongreye bu havayla gidildi.

Kongreye sunulan karar önerilerini irdeleyerek devam edelim.

Anarşizm vardığı mantık sonucu gereği Kongreye sunduğu karar tasarısında şöyle demektedir:

«*Vatan Partisi, 1977 Ocak ayındaki ilk kongresinden beri burjuva sosyalizminin ideolojik egemenliği altına resmen girmiş, burjuva sosyalizmi Partinin tüm teorik ve pratik eylemine damgasını vurmuştur.*

«İki yılda izlenen hat, objektif olarak tekel-  
dışı yabancı burjuva zümrelerin çıkarlarının «Kı-  
vılcımcı» bir görünüm altında savunulmasından  
başka bir anlama gelmemektedir.

— — — — —  
«Bu tespitlerden hareketle kongremiz,

«1 — Vatan Partisi'nin iki yıllık burjuva sos-  
yalist teori ve pratiğini red ve mahkûm eder.

«2 — Program, taktik ve örgüt konularında  
birlik örgütsel birliğin şartını oluşturduğuna göre,  
Vatan Partisi'nin iki yıllık hattının burjuva sos-  
yalizminin ifadesi olmadığı, Vatan Partisi'nin  
Program - taktik ve örgüt konularında burjuva  
sosyalist bir sapıtma içinde bulunmadığı anlayı-  
şı: Vatan Partisi üyeliği ile bağdaşmaz.»

Bu karar önerisi gerekçe bölümü ile Vatan  
Partisi'nin bugüne kadarki «tüm teorik ve pra-  
tik eylemi»ni tasfiye etmekte, sonuç bölümü ile  
de, eski politik hattı, yani bugüne kadar ki Va-  
tan Partisi'ni savunanları pratik olarak, «... Par-  
tisi üyeliği ile bağdaşmaz» diyerek tasfiye etmek-  
tedir.

MK politik hattını savunanların ise karar  
önerisi şöyledir:

«Partimizdeki küçük burjuva aydınların üye-  
lerinde liberal burjuvazinin etkisi olan, şimdi par-  
tiden ayrılmış bulunan Azınlığın yarattığı çatlak-  
ta üreyen ve küçükburjuvalarımızı saran panikçi  
«Proleter Çizgi» partiyi İNKAR ZEMİNİNDE ge-  
leşmiştir.

«1 — Önce, partideki örgütlenme sorunları  
tartışmasında partide mutlak bir «hastalık», sa-  
pıklık arayan bu çizgi «henüz teğmen» olabile-

cek kimselerin «general» olması —yani MK üyesi seçilmiş olması— olarak gördüğü «hastalığı», daha sonra MK'ni «rastlantı» görerek geliştirdi, böylece I. Kongremiz «tarihin bir cilvesi» olup çıkıyordu,

«2 — Daha sonra yükselen, küçükburjuva anarşizmine varan «Proleter Çizgi» «VP'inde hiç bir organ kalmamıştır», «Tüziük yok, MK yok» diyerek Parti organlarını likide etme tavrıyla, tasfiyeci yüzünü açığa vurmuş, ve en sonunda da «Vatan Partisi bir PARTİ görünümündedir, ama özde bir YUVAR yapısına sahiptir» yargısıyla tasfiyeciliğin doruğuna varmıştır.

«3 — «Proleter Çizgi» anarşizmini örtebilmek için parti MK'sunun politikasını, önce «eklektik» daha sonra «burjuva etkisinde» ve «Burjuva Sosyalizmi» olarak görmüş, «17 aydır burjuvaziye hizmet ettik» diyerek, en sonunda da VP'sinin Yaban Burjuva partisi olduğuna karar vermiş, partinin bütün politik hattını İNKAR etmiştir.

4 — Anarşizm düştüğü bu savunulamaz durumu ve kendi karakterini örtebilmek için, 5 aydır süren Teşkilât Toplantısı oturumlarında kimşenin sözünü etmediği, bir «program ayrılığını» son olarak keşfetmiş, ve MK politik hattı ile aynı partide bulunamayacağını ilân etmiştir.

«Kongremiz,

a) Parti Kanunlarını keyfileştirmeye çalışan partinin politik hattını «burjuva» görerek inkâr eden, «Proleter Çizgi»nin: anarşizmini mahkûm eder ve onun partiyi inkâra yönelik davranışları ile mücadele eder.

b) Hiç kimse istemediği halde partide durmayacağı gibi, gerekli gördüğü taktirde partiden

ayrılabilir, bu engellenemez. Fakat partinin politik hattından ayrılmaya gerekçe gösterilen konulardan program ayrılığı son anda türetilmiş bir zorlamadan ibarettir. Bütün bu zorlamalar bir ayrılığın esas siyasî gerekçesi olamaz. Ama ayrılığı zorlayabilir. Ancak bu anarşist zorlamalar devam ettiği taktirde aynı partide birlik olunamayacağı da açıktır.

«Kongremiz,

«Zorlamayla varılabilecek böyle bir ayrışmayı Parti Tasfiyeciliği olarak mahkûm eder.»

Bu karar önerisinde ise, Anarşizmin tasfiyeci yönü sergilenmekte, program ayrılığının zorlama olduğu ve «ayrılığın esas siyasî gerekçesi» olmadığı açıklanmakta ama Anarşizmin bu zorlamaları sürdürdükçe «aynı partide birlik olunamayacağı» ilân edilmektedir. Gerçek ayrılık noktaları ise, kongreye sunulan diğer karar tasarıları ile belirlendirilmektedir.

Neticede Kongre 57'ye 41 (ve 9 çekimser) oyla Anarşizmi takdis etmiştir. Bunun üzerine MK politik hattının sözcülerinden M. Özler şu açıklamayı yapmıştır.

«Kongre, bu kararıyla Partinin bugüne kadar ki politik hattını «burjuva sosyalist» görerek, gerçekte Vatan Partisini tasfiye ettiğini resmen ilân etmiştir.

«Böylece Kongre, aslında Vatan Partisi'nden ayrıldığını, Anarşizmin yeni politik hattına yöneldiğini de ilân etmiş oluyor.

«Bu durumda gerçekten Vatan Partisi'ni savunanlara, Kongreyi tanımamak veya onu Parti'den bir ayrılık Kongresi olarak tanımak düşer.

«Şimdi, Partinin gerçek savunucuları, Anarşizmin yeni, meçhul politik hattının takipçisi olmayanlar Kongre'yi sürdürmeli, bu ayrılığın bütün gerçek yanlarını tespit etmeli ve Türkiye Proletaryasına ilân etmelidir.»

Böylece politik olarak Partiyi inkâr eden Anarşizm, *biçimsel* olarak «Vatan Partisinde» *ka-ir*ken, gerçekte Partiye sahip çıkan, onu özde savunan MK politik hattı *biçimsel* olarak Vatan Partisi'nden ayrılmış oldular. Bu paradoks kimseyi şaşırtmasın. Ayrıca pratik bazı zorluklar çıkartmasına rağmen, pek önemli de değildir.

## II

Bu bölümde son anda türetilen program ayrılığının ne olduğunu ve sonra da gerçek ayrılık noktalarını açıklamaya çalışacağız.

### PROGRAM AYRILIĞI VAR MI?

Biz olmadığını ispatlamaya çalışmayacağız, çünkü «zorlamayla bulunur da». Yapılması gereken bu yeni varılan son konağı deşifre etmektir. Eğer bu başarılabilirse nerelerde ayrılık olduğu zaten görülecektir.

I. Kongre Programı «TABU» olarak mı ilân etti?

«Böyle bir anlayış, program sapıtmasını, program metninde yapılan bir değişikliklerle özdeş tutar. VP I. Kongresinin yaptığı şöyle ifade edilebilir: O 1954 program metnini DOKUNULMAZ, TABU haline getirmiş ve o programın tüm mantık sonuçlarını inkâr etmiştir.» (Komisyon rapo-

ru s. 42) Ve ilâve edilir; «burjuvazi de böyle yapar».

Bütün bunlar Kongrenin «1954 tarihli metni aynen kabul» ettiği için söylenir. Programla ilgili kararın son bölümü şöyledir: «Kongremiz; 1-Vatan Partisi'nin 1954 Programını esas alır. Daha sonra yapılan değişiklikleri geçersiz sayar. 2-MK'ni en geç bir sonraki kongreye kadar sistemli bir program çalışması örgütleyip, değişiklik önerilerini hazırlamakla görevlendirir.»

Demek programı «dokunulmaz, tabu haline geti»ren Kongre, bu kararıyla aynı programa dokunma kararı da almıştır. Ne önemi var? «Proleter çizgi» «burjuva mantığı»nı ispatlayacaktır. Ona «daha sonra yapılan değişiklikleri geçersiz sayar» cümlesi yeterlidir.

Gelelim esas konuya. «Parti Reformcu mu, Devrimci mi?»

Komisyon önce TİP, TKP, TSİP programlarında —biz buna son çıkan İşçi Birliği gazetesindeki Program önerisini de ilâve edeceğiz— bulunan «acil talepler» v.b. bölümlerinin anlamını yorumlar.

«Demek ki bu partilerin programlarında bir reformlar bölümü bulundurmaları; Devrim'i eklemek, su kadar acil bulmamaktan; reformlar uğruna mücadeleyi devrim mücadelesinin önüne koymaktan başka bir anlama gelmez. Yani, onlar; «devrimin ölüm kalım kertesinde gerekliliğini, önemini inkâr eder», «en kurnaz ve en korkunç gericilerdir.»

Evet, eğer bizim bildiğimiz işçi sınıfının asgari programının önüne bir program konuyorsa —buna ancak «acilin acili» veya «asgarinin asga-



risi» diyebiliriz— bu reformist bir mantığın ürünüdür. İşçi sınıfının asgari programı demokratik devrim taleplerini içermektedir. Ve o programda Demokratik Devrim aşamasında işçi sınıfının durumu, müttefiklerine karşı tutumu ve karşıt güçlere tutumu genel olarak belirlenir. İşte bu strateji konağı doğrultusunda ve belirlenmiş ittifak ilişkileri doğrultusunda proletaryaya mücadele eder. Elbette bu ana hedefe varmak yolunda pekçok taktik konaktan geçerek. Eğer bu Demokratik Devrim konağı hangi bahaneyle olursa olsun, «aşamalara» bölünüyorsa, bu aşamalarla bizzat Demokratik Devrim uzaklaştırılıyor, demektir. Bir benzetmeyle; Ekonomistler, nasıl «aşama aşama siyasete varma» teorileriyle proletaryadan siyaseti uzaklaştırarak onu, burjuva politikasının peşine takıyorlarsa, programın da böyle kademelen-dirilmesi devrime aşama aşama varmayı veya onu liberal burjuvaziye emanet etmeyi doğurur.

Bizim programımızda ise, böyle bir kademelenme, aşamalar yoktur. Onun için komisyon programın, «önüne konmuş» Kongre kararlarını ele alır ve o kararlarla «program değişikliği» yapıldığını ve «Vatan Partisi Programı yerine bir Reformlar Programının geçirildiğini» iddia eder. Ve bu değişikliği yapan kararlar ise; 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 no.lu kararlar. Komisyon bu kararlardan 2 no.lu «Demokrasi», 3 no.lu «Emperyalist İttifaklardan Çekilme», 4 no.lu «Uluslararası Hareket Hakkında», 5 no.lu «Kıbrıs», 6 no.lu «Sendikalar» üzerine kararlarını eleştirir. Geriye kalan 7 no.lu «İşçi Sınıfının Acil Ekonomik — Demokratik Talepleri», 8 no.lu «Gençlik üzerine», 9 no.lu «Kadın», 11 no.lu «Parti Ocak — Bucak Teş

*kilâtları Yeniden Kurulmalıdır»* kararları da aynı yoldadır deyip eleştirilmez.

Önce bu kararları başlıca iki bölüme ayırabiliriz. 6, 7, 8, 9 no.lu kararlar Divan Politikaları ile ilgilidir. Ve kongrede de o kayguyla alınmıştır. İşçi ve kadın - çocuk Gençlik Divanlarını kapsar. Öbür kararlar ise, çeşitli iç ve dış politika sorunlarıdır.

I. Kongrede sadece İşçi Teşekkülleri ve Kadın - Çocuk Gençlik Divanlarının konularıyla ilgili kararlar alınabilmesi de tesadüf değildir. Çünkü Parti öncesi Doktorcu grupların hemen hepsi başlıca iki alanda çalışmışlardı: İşçi ve Gençlik. Bu gerçeklik Kongre kararlarının durumunu determine etmiştir. Divan politikaları ile ilgili kararlar nasıl olmalıdır? Bu divanlarla ilgili Programımızda *genel* yöneliş vardır, çizilmiştir. Ama bu yetmez. Daha doğrusu program uğrunda mücadele verilirken pek çok taktik konuda tavır zorunlu olacak ve Parti o taktik tavırlarla yönelecektir. İşte bu açıdan kararlara baktığımızda 6 no.lu Sendikalar Kararı hariç diğerleri Programın bir *tekrarından* ibarettir. Daha doğrusu, o divan alanında, *tekrarından* ibarettir. Buradan hangi sonuç çıkar: I. Kongre somut yöneleşte divan politikalarını *boş* bırakmıştır. Çünkü, programın tekrarını karar altına almak aslında *hiç bir şey* söylememektir. Ve zaten de I. Kongre sonrası MK'ni en çok uğraştıran konu divan politikaları, yani temel olarak işçi sınıfı ve diğer halk kesimlerine hangi *somut politika* ve tavırlarla gidileceği meselesi olmuştur. Bu kararlar, programın önüne reformlar koymak biçiminde değil, henüz

divan alanlarında *somut bir* yöneliş formüle edememiş olan Partinin, bu yönde programı tekrarlamaktan *öteye* gidemediği şeklinde değerlendirsek gerçeklik olur. Nitekim bu kararlar içinde daha somut olanı: Sendikalar Kararı pratikte hemen çarpılmış ve Parti Sendikalar Konferansında düzeltilmiştir. Diğerleri *somut* yöneliş bildirmediğinden bir canlılık kazanamamış, *yaşayan* kararlar olamamışlardır. Sendikalar kararı: (Konferans Kararları eleştirilmez, bize gerekli olan odur, Konferans Kararları I. Kongre Kararlarını aşmış olmasına rağmen, *yok* farzedilir, bu komisyonun genel mantığına denk düşüyor, artık yadırgamıyoruz) eleştirisinde ise; Partinin sendikalist, reformist olduğu bir kere daha ispatlanmaya çalışılır. Bir zamanlar C. Aydın şöyle demişti: «VP'nin I. Kongre Sendikalar kararı sendikalizmin etkisinde, ama pratikteki davranış doğrudur.» Şimdi ise, sendikalar kararı, konferansla düzeltildikten sonra dahi, Parti sendikalist olarak eleştiriliyor.

Oysa gerçeklik nedir? Partide gerçekten, sadece kararda değil, pratik yönelişinde de ilk günlerde sendikalizmin *izleri* vardı. Özellikle *DİSK'e* bakış ve *sendikalarda çalışma tarzında* belli sakat yaklaşımlarımız vardı, ama bunlar bizzat uygulamada kendini gösterdi ve düzeltildiler. Dolayısıyla Partinin ilk günlerinde sadece kararımız değil, aynı zamanda pratik yönelişimiz de sendikalizmin etkilerini taşıyordu. Şimdiyse epek deney kazanmış olarak bu etkilerden kurtulma yolundayız. Ama bu yolda Partinin pek çok eksikleri vardır. Ve her sendika çalışmasında da kendini göstermektedir. Komisyon VP'nin sendika-

lar politikasını CHP, TİP, İlerleme, TSİP'le eş ko-  
yarak şöyle demektedir:

«Küçük burjuva sosyalizmleri büyük, mo-  
dern fabrikalarda çalışan işçi sınıfı zümreleri  
arasında pek bir etki sağlayamamakta; işçi sınıfı-  
nın henüz köyle bağlarını koparmamış inşaat ve  
tarım işçileri gibi zümreleriyle, ya da küçük atöl-  
yelerde çalışan, henüz yarı-esnaf özellikleri göste-  
ren kesimleriyle (Yeraltı, Maden-İş, İplik-İş, v.s.  
gibi küçük sendikalar gözönüne getirilsin) sınırlı  
kalmaktadır.»

«Büyük sanayi merkezlerine yığılmış, Türkiye  
Proletaryası»nın esas çekirdeği söz konusu olun-  
ca: küçük burjuva sosyalizmlerine bağıştık (şer-  
betli) kalan bu zümreler içinde, burjuva sosya-  
lizmlerinin yaygın egemenliği açıkça görülür. Fab-  
rikalardaki hemen tüm öncü, uyanık politize ol-  
muş işçiler ya CHP'lidir, açıkça burjuva libera-  
lizmini savunur, ya da TİP'li TSİP'li, İlerlemeci,  
VP'lidir; Burjuva sosyalizmini reformizmi savu-  
nur.» (Komisyon Raporu s. 70)

Güzel bir yaklaşım. Özeti henüz köyden ko-  
pamamış işçiler üzerinde küçük burjuva sosya-  
lizmi yaygın olabilir, veya onların etkinliği bu  
alandaki (inşaat — tarım) «sınırlı kalmaktadır.»  
Fakat, büyük sanayi merkezlerinde küçük burju-  
va sosyalizmi hakim olamaz, geriye kalır burjuva  
sosyalizmi, reformizm. İşte büyük sanayi merkez-  
lerinde TİP, TSİP, İlerleme, VP'nin «yaygın ege-  
menliği» açıkça görülür. Öyleyse hepsi birden bur-  
juva sosyalistidir.

Bu marksist diyalektik değil, skolastik man-  
tıktaki *analojidir*. Komisyon bir küçük ayrıntıyı  
unutmuş. Büyük sanayi merkezlerinde, *proletar-*

ya sosyalizmi de bulunmaz mı? Belli işyerlerinde özellikle İlerleme'yle çatışan VP'si, bu unutulmuş küçük ayrıntıya dahildir. İşçileri kendinize güldürmeyin, Komisyon üyeleri; en az bilinçli işçi bile sendikadaki mücadelesinde VP'sinin kendisini temsil ettiğini sezip, kavlıyor. VP'nin İlerleme'yle, TİP'le hele CHP'yle aynı politikayı yürüttüğünü ömrünüz oldukça ispatlayamayacaksınız. Ama kendinizin zehir gibi anarşist olduğunuzu ispatlayabilirsiniz.

Gerçek durum nedir? VP'si ne yazık Komisyonun hayalindeki gibi büyük sanayi merkezlerinde «yaygın» değildir. Hele maden işçileri arasında yok gibidir. Tersine Partideki, küçük burjuva aydın üye bolluğu, Partinin işçi içine yönelişine engeldir de. İşyerlerine yayılmak için gösterilen birkaç çaba geriye püskürtülünce, yeniden ısrarlı yöneliş olmuyor. Bu özellikle Ankara'da görülmektedir.

İşte komisyon, 6, 7, 8, 9 no.lu kararlardan en fazla Partinin I. Kongresinde, sendikalar konusunda bir sendikalizm etkisi görebilir. Ve diğer divanlarla ilgili de somut yöneliş, taktik yokluğunu bulabilir.

Eğer bu kararlar, (6, 7, 8, 9) Reformcu bir anlayışla alınsaydı bunun mantık sonucu Partinin tüm ajitasyon ve propagandası bu «acil talepler uğruna» mücadele temelinde oturmalıydı. Oysa her görmek isteyen göz, görecektir ki, Parti ajitasyon ve propagandası böyle bir temele oturmamaktadır. Vatan Partisi'nin bu konudaki en somut davranışı da Güçbirliği Platformuna sunduğu Program önerisidir. Bu program önerisinin mantığı ise; böyle bir güçbirliğinin işçi sınıfının asgari

programını temel alması anlayışına dayanır. Eğer reformcu bir anlayış olsaydı, bu güçbirliğine o «reform programımızı» sunmamız gerekmez miydi? Elbette o güçbirliğinde programın kabul ettirilmesi başka, ayrı bir mücadele konusudur. Ama temel yaklaşımımız ve mücadele yönümüz asgari programımızın *tamamının* güçbirliğinde benimsetilmesi üzerinedir.

Gelelim eleştirilen diğer kararlara:

2 no.lu «Demokrasi» başlıklı karar esasında bir program konusudur, ama bu şartlarda finans-kapital demokrasisi *Ulusal Mesele* ile ilgili bir talebi açık bir biçimde ne program talebi olarak ne de Kongre kararı olarak yazdırmayacak kanunî kuşatmayı yapmıştır. Ayrıca Partimizin bu konudaki tavrı henüz boştur. Bir Konferans hazırlığı ve bir yayın hazırlığı vardır. Dolayısıyla bu konu ile ilgili görüşler derinleşmemiş ve hatta hiç tartışılmamıştır. Karardaki *hatalı* hükmü yani, ulusal meseleyi, «anti-demokratik kanun maddelerinin ayıklanması»na bağlayan bir mantığı Partide savunmaya kalkacak sanırız kimse yoktur. Bu konuyla ilgili Konferans yapılmadan Partide ne söylendiği ortaya çıkmayacaktır.

3. no.lu Emperyalist İttifaklardan çekilme kararına gelince, şöyle eleştirilir «Bu durumda gerçek bu iken, VP programının önüne «Emperyalist İttifaklardan Çekilme» diye özel bir karar koymak, yakalanması gereken «ana halka» diyalettiği hiç kavramamış olmaktır». Sonra da burjuva sosyalistlerinin Türkiye'de somut işlerle uğraşacağına böyle dış politika sorunlarıyla gönül eğlendirdiği söylenir ve lâf şuraya getirilir: «Bu gerçek çerçeve içinde, Türkiye'de yaşayan her

*bilinçli işçi, «İlerleme»nin Barış Derneklerini, TİP'in «NATO'ya hayır» kampanyasını, VP'nin bu kararlarını burjuva sosyalizminin ortak nitelikleri olarak tespit etmekte zorluk çekmez.»*

Epey zorluk çekecektir, çünkü VP pratiğine baktığında onun somut davranışlarında böyle «ana halka diyalektiği»ni kavramama görmeyecek, tersine genellikle somut momentlerde ana halkayı yakaladığını görecektir. Zaten komisyon da örneklerken İlerleme'yi somut «Barış dernekleri» davranışıyla, TİP'i «NATO'ya hayır» kampanyasıyla sergiliyor, ama VP'nin bir kararından başka ortada bir şey yoktur. O zaman VP şöyle eleştirilebilir, «aldığın karar doğrultusunda çaba göstermedin, «kampanya» vb. bir şeyler yapmadın». Evet, bu tutarsızlığın nedeni, VP'nin Programının önüne böyle reformlar geçirmek gibi bir anlayışının olmamasındandır.

Böyle bir kararın alınışına gelince, hemen kongrede verilen ve üstünde fazla düşünülmeyen oylanmış bir karardır. Aynı şey 7 no.lu karar için de geçerlidir.

Kongre özellikle 1 no.lu kararın tartışılması anlamına gelen Reorganizasyon konusu üzerine mücadeleyle geçtiğinden, diğer kararlar son derece zaafli bir şekilde alınmıştır. Bu kararlar Kongre ve Parti için bir anlam ifade etmez mi? Tam tersine Kongre'nin ve dolayısıyla Partinin *bilinç düzeyinin* bir aynasıdır. Göstergesidir. Şimdi özellikle o Kongreden sonraki gelişmemize bakmalı ve hangi konularda ayrılıkların derinleştiğini iyi kavramalıyız. Başta da belirttiğimiz gibi Kongre'nin canlı yani somut yönelişe ilişkin kararları gelişmiş hayatiyet kazanmış, yaşamıştır.

Ve zaten Partimizde ayrılıklar da bu konular üzerinde başlamış, gelişmiştir.

Şimdi kalkar birisi Parti içinde, MK yani Parti politikasının yürütücüsü reformisttir, çünkü «NATO'ya hayır, AET» vb'.den çıkma ile Parti politikasını oyalamıştır derse, bunu ispatlamakta güçlük çekecek, en sonunda da I. Kongre'de alınmış karar *üzerinde* dişlerini sıkıp hırsla tepinecek ve «işte görmüyor musunuz en büyük belge» diye bağırıp çağırmaktan başka bir yol bulamayacaktır.

24 ayımızı panikçi ve inkârcı bir mantıkla değil de, yaşadıklarımızdan ders çıkartan bir anlayışla kritik edersek bu karardan *reformist* bir sonuç çıkartmak imkânsızdır.

Son olarak 4 no.lu Uluslararası Hareket kararını ele alalım. «TİP ve TKP gibi partilerin reformlar Programıyla gösterdiği bu uygunluk nedeniyle de VP kararı bir programatik talep olarak ele alınabilir.» (Komisyon raporu s. 49)

Söylenen şudur, bu karara benzer ibareler TİP ve TKP'nin reform programlarında vardır, onun için bu kongre kararı da program «talebi olarak ele alınabilir». Böylece Komisyon önce kararı programa *ithal* etmekte, sonra da reformist olduğunu ispatlamaya oturmaktadır. Böylece reformist program değişikliği ortaya çıkartılacaktır. Bu komisyonun zorlama çabasından başka bir şey değildir.

Kararın kendisine gelince, «Enternasyonal (Uluslararası) ilişkiler konusunda alınan bir kararda: parçanın bütüne tabi olduğu ve bütünün çıkarı için her türlü fedakârlığı yapması gerektiği düşüncesi açıkça belirtilmemişse veya bu ilke-



ye uygun bir tavır koyulmamışsa soruna burjuvazi açısından bakılıyor demektir.»

Biz şunu ilâve edelim: «parçanın bütüne tabi» olması olgusu uluslararası planda en somut biçimde kendini Dünya Partisi olarak gösterebilir. Bu konudaki politik tutumumuz ise, henüz yok denecek kadar küçük bir filiz halindedir. Dr. H. Kıvılcımlı'nın «Opportunizm Nedir?»'de ve «Yoldaşa Mektup»da yaktığı ışıktan öteye elimizde çok az şey vardır. Uluslararası işçi sınıfı hareketi için, onun bu alanda örgütlenmesine yol göstermeyen bir karar genel kalacaktır. I. Kongre kararı bu genellikten öteye gidemezdi.

Partimizde yine üstünde derinleşilmeyen konulardan en önemlisidir. Ama elde somut olarak karardan öteye atılmış bir adım yoktur.

Sonuçta şunu söyleyebiliriz: I. Kongre kararlarından yola çıkarak program ayrılığına varan Komisyon aslında en başta Partinin gündeminde olan, ama derinleştirilemeyen iki önemli konuyu, Ulusal Mesele ve Enternasyonal'i bir çırpıda ayrılık gerekçesi haline getirmiştir.

Aylarca hazırlanamadığımız bu konular, el çabukluğu ile önümüze yığılmasın. Hem I. Kongrenin kararlarının alınışındaki «sallapatılığı» eleştir hem de aynı işi yap. Komisyonun acelesi olmalı.

Yine NATO kararı ile Parti pratiği denk düşmeyen iki olgudur. Komisyon bu konuda da zorlamadan başka yol bulamamıştır.

Sendikalar kararı ise çoktan aşılmıştır.

Dolayısıyla Programın ön programla revize edilmesi gerçeklik değildir. Bunun dışında başlı başına bir program kademelendirmesi anlayışı 24 ayda herhangi bir toplantıda filiz vermemiştir.

Programla ilgili Program Komisyonu çalışmalarında ve en son Cephe Programı konusundaki tartışmalarda böyle bir konu derinleşmemiştir. Fakat Komisyon Partinin «reformist» olduğunu ispatlarken (!) bunu beceremez ama reformlar konusunda sol - anarşist anlayışıyla ilgili bir belirtir ortaya sergiler. 1. Kongre kararlarımızda 11 no.lu karar «ocak - bucak teşkilâtlanması» ile ilgilidir. Vatan Partisi bu konuda mücadele vermemelidir. Bu hem gereklidir, hem de mümkündür. Ama Komisyon bu kararı da «reformlar» arasında saydığına, «bütün reformlara hayır» şiarını mı ortaya atıyor.

Konuya bir de başka açıdan yaklaşalım. Program; bir partinin o ülkedeki sınıflara karşı tavrını —verili bir durumda— genel olarak belirler. Bu yüzden «*Program stratejiye kılavuzluk eder*» (Stalin) Bunun anlamı, Parti programında karşıt güçlere ve müttefik güçlere ve diğer orta tabakalara karşı tavır temellendirilmiş demektir. İşte, bir program ayrılığından bahsedildiğinde, o ülkenin madî şartlarına bakışta ve bu maddî şartlardan çıkan sınıf ilişkilerine karşı tavır alışı, temelli bir farklılık var demektir. Yoksa konu programın falan veya filân maddesindeki ayrılık gibi alınıp, darlaştırılmamalıdır.

Vatan Partisi'nde böyle bir durum ortaya çıkmış mıdır? Görmek isteyen her göz, böyle bir ayrılığın olmadığını, hatta filizlenmediğini bile hemen teslim edecektir. Türkiye ekonomi-politikasına bakışta ve ondan çıkan sınıf ilişkilerine karşı tavır alışı bir farklılık yoktur.

Eğer böyle bir ayrılık kendini gösterirse, yani sınıf ilişkilerine karşı tavırda farklılık bel-

rirse, bu hemen kendini ittifaklar politikasında gösterecektir.

Anarşizme göre göstermiştir bile; Vatan Partisi bunca zaman köylülükle *değil*, yaban burjuvazi (CHP) ile ittifak aramış, CHP kuyrukçuluğu yapmış, imiş. Eğer gerçekten partide sınıflara karşı tavır alıfta böyle temelli bir ayrışma varsa, yani köylülük yerine, orta tabakalar ittifak gücü seçilmiş ise, bir program ayrılığı belirginleşmiş demektir. Gerçeklik böyle mi?

Önce sözlerle görelim:

Komisyon Edebiyatında şöyle denir: «*Acil görev: Demokratik Devrim olduğuna göre: Sınıflar ölçüsünde hedef: Liberal Burjuvaziye tecrit, köylülüğü kazanmaktır. Bunun için: ...henüz küçük parti ve eğilimler düzeyinde de olsa proletarya ve küçük burjuva partilerin ittifakı sağlanmış; köylülüğü kazanma savaşı başlamış olur.*»

Komisyon henüz köylülükle *direkt* ittifak değil ama, «köylülüğü kazanma»ya başlamak için, sosyalist ortamdaki küçükburjuva partisiz eğilimleri ve küçük partilerle, «*devrimci demokrat blok*» kurma yolundadır. Bu söylenenlerden 7 ay önce MK, Olağanüstü Kongreye sunduğu «İttifaklar Hakkında Rapor»unda şöyle diyor:

«*Partimizin demokratik devrim döneminde esaslı müttefiki köylülüktür. Bu nasıl başarılacaktır sorusunun cevabı ise, Sosyalist Bloktadır*» «*Sosyalist Blok: bugün özellikle buhranın ilk etkilediği en uyanık halk kesimlerinin; işçi sınıfı ve şehirlerdeki aydınların ittifakıdır.*»

Burada da söylenen henüz şehirlerdeki küçükburjuva tabakalarla kurulabilen ittifak, köylü-

lüğü finans-kapital ağlarından ve yaban burjuva takipçiliğinden koparmada ilk adım olacaktır.

Söylenenler aynı. Ama Anarşizm ısrarla ayrı olduğunu, çığık çığığa bağıracaktır. Ve Partinin köylülükle değil, CHP ile ittifak yolları aradığını söyleyecektir.

Gelelim sözlerden, pratiğe. Partinin «*güçbirliği*» çalışmalarında hiçbir ikirciliğe düşmeden Kurtuluş, Emegın Birliğı, TEP, Kitle, Rızgari ile bazı ortak davranışlara girdiğı ve bunu sürekli kılmak için uğraştığı, sonunda Emegın Birliğı ve Kitle ile bir merkezî ortak komite kurma çalışmasına başladığı yaşanmış olaylardır. Öte yandan CHP ile ittifak orayan TİP, İlerleme ve TSİP ise böyle çalışmalarda hiç bulunmamışlardır. Vatan Partisi'nin hem gönlünün CHP'de olup da, hep «*Partisiz Eğilimlerle*» iş yapması bir terslik değil midir? Buna Anarşizm pişkin pişkin, «*daha incelmış burjuva sosyalizmi olduğu için*» diyecektir. Kemiksiz diller karşısında ne yapılabilir ki?

Neticede Anarşizm daha «*köylülüğü kazanma savaşına başlamak*»tan bahsediyor. «*Dinime küfreden bari müslüman olsa*» diye bir lâf vardır. Partive ittifak gücü olarak köylülüğü görmüyorsun diyen Anarşizme, Parti *belgeleri* tersini söylüyor. Ve neticede Anarşizm de henüz *sözden* öteye gitmemiştir. Hadi kendisi pratiğıyle tersini ispatlamış olsa, böyle bir eleştiri hakkı olabilir. Fakat yapılan köylülüğün müttefik olduğunu söylemek ve Sosyalist Blok için çalışmaktır. Ve açık gerçeklik Partinin henüz şehirlerdeki küçük burjuva tabakalarla bir ittifaka girebildiğidir.

Fakat Anarşizmin köylülükle ittifak yoluna çıkarken baltayı nasıl taş vurdüğünü ilerde göstereceğiz.

İşte düştüğü açmazda ve inkâr fırtınasında, Anarşizm, en aşikâr gerçekliklerimizin tersini söylerken, aslında kendi ölümünü hazırlamaktadır.

Her bilinçli işçi ve Parti politikasıyla tanışmış insan teslim eder ki, Vatan Partisi ittifaklar politikasındaki davranışında CHP'ne *bağlı*, kuyrukçu bir tavır izlememiş, tersine sosyalist ortamda her zaman CHP etkisi ve kuyrukçuluğuyla savaşmış, bunu güçbirliği çalışmalarında defalarca göstermiş, ispatlamıştır. Özellikle Emeğin Birliği ile kurduğu ittifak sosyalist ortamda kaçınılmaz olumlu etkilerini yapmıştır. Şimdi her şey inkâr ediliyor, her şey vıkılıyor.

Neticede Partide henüz açığa çıkmış, bir Program ayrılığı yoktur. Ama zorlamayla ne bulunmaz ki?

## GERÇEK AYRILIKLARIMIZ

### Temel mantık farkı:

Baştan şunu belirtelim. Anarşizmin panikçi mantığı onu her şeyi inkâra zorlamıştır. Böylece ortada sanki ilk bakışta her konuda ayrı konuşuluyor havası uyanabilir. Bunun nedeni, olaya bakış mantığındadır. MK politik hattını savunanlar, Kıvılcım gazetesi dahil, Partinin çizgisinin esas olarak proleter bir yol izlediğini, ama özellikle küçükburjuva alışkanlıkları ve somut bir parti deneyinin olmayışından doğan zaafarla et-

kilendiğimizi söyler. Anarşizm ise, Kıvılcım gazetesini dahil, Partinin bugüne kadarki politik hattının «yaban burjuvaziye hizmet» olduğunu, burjuva sosyalist bir hat olduğunu söyler. Bunu bugüne kadar kimse görememiş, farkedememiştir. Hemen hemen 5 yıl sonra birden bütün bir geçen yıllarda yaptıklarımızın yaban burjuva politikası olduğunu bazılarımız keşfedivermiştir. «İyi ya, bir hata görülmüşse, geç de olsa, olumludur» denebilir. Elbette bu, ancak olanlara doğru teşhis koyduğumuzda geçerlidir. Anarşizm, proletarya sosyalizmini yine kimselere bırakmaz, der ki, «bizim şimdiye kadar burjuva olduğumuzu kimse bize söylemedi, onun için, bizlerin burjuva sosyalizmi olduğumuzu göremediklerinden, onlar da burjuva ve küçükburjuvadırlar» demekte ve Vatan Partisi'nin burjuva bir hat izlediğini ilk kendilerinin bulmasından dolayı da proletarya sosyalizmine kendilerini lâyık bulmaktadırlar. Bu, 7000 yılın Şark Kurnazlığıdır. Gerçeklik böyle değildir. Eğer «Doktorcu» çevreler kastediliyorsa, Vatan Partisi'nin «mağrurane CHP'ni takip ettiğini» S. Şaşmaz yazar durur, yine Devrimci Derleş gazetesini, Partinin İlerleme'nin peşinde olduğunu söyler durur. Evet, «sistemli» ve sayfalarca Partinin burjuva olduğu söylenmemiş olabilir, ama izlediği politikanın burjuva takipçiliği olduğu söylenmiştir. Bunu, ilk kez Anarşizm «keşfetmiyor». Eğer, «doktorcu» çevrelerin dışına çıkarsak hiç fazla konuşmaya gerek yok, Vatan Partisi «Millî Burjuvanın Partisi» olarak dahi görülmektedir. Bu açık gerçekliği, anarşizm neden görmezlikten gelmektedir? Şöyle izah edilir. «Bu özeleştiriyi, (ki aynı zamanda Parti'nin yeniden örgütlendiği,

örgütleneceği prensiplerini bir açıklama olur) derhal yayınlamak».

«Böylece dışımızdaki Doktorcuları da eleştireceğimiz prensipleri koymuş oluruz. (Çünkü onların sapmalarının kaynağı da hep bizde). Bu özeleştiri ışığında, D. Derleniş ve Çağrı'nın program, taktik, örgüt v.s. konularda yanlışlarını kendilerine göstermek. Zaten bizim özeleştirimiz, onların kendi özeleştirimeleri için onlara ipucu verecektir.» (Teşkilât Toplantısına Mektup C. Aydın)

Söylenene göre Parti dışındaki Doktorcuların «sapmalarının kaynağı da hep bizde» olduğuna göre, bütün bunlardan şu anlam çıkar: «Sizler (Parti dışındaki «doktorcu»lar) bizim sapıtığımızı göremediniz, bu nedenle sizler de sapıksınız, ama üzülmeyin, zaten bunu farkedemediniz, çünkü sizin sapıklığınızın da kaynağı bizim sapıklığımızdadır. Şimdi bizler bir «özeleştiri» ile düzeliyoruz, bu sizlerin de düzelmeniz için «ipucu» olacaktır.» Komik görünse de söylenenlerin anlamı budur. Ve bu tavır «ben merkezci» idealist, mistik bir anlayışın ürünüdür. Parti dışındaki bütün «doktorcuların» sınıf sapıklıklarını görmezden gelen ve olayları sınıf karakteri ile kavramak değil de, bütün günahları üstlenen papaz mantığı ile çözmeye çalışan Anarşizm, böylece kendini Parti dışı oportünizme teslim etmiş oluyordu. Onlara «ipucu» veriyor, yani biz işi beceremedik ve işte burjuva olduğumuzu ikrar ediyoruz, siz de burjuva ve küçükburjuvalar olduğunuzu itiraf edin de, olsun bitsin, demektedir.

Özetlersek, bizim burjuva olduğumuzu göremediniz diyen, Anarşizm, böylece şimdi benle beraber «proletarya sosyalizmi» başlıyor, Ve bu yo-

la çıkabilmek için, sizlere davranışımızla «*ipucu*» veriyoruz, bu yoldan sizler de proletarya sosyalisti olabilirsiniz demektedir.

İşte, Parti politik hattını burjuva görenlerin temel mantıkları böyle olduğundan olayları *kendisi* gibi görememektedirler. Partinin politik hattını savunanların bakışı ise, problemi bir yeniden doğuş değil, bugüne kadar yaptıklarımızı *temel* olarak, onlardan devrimci dersler çıkartıp, yürümeğdir. Bu temel bakış farkı, hatalar karşısında proleter ve küçükburjuva tavır alışlardan gelmektedir.

Şimdi bütün bu mücadele sırasında, Anarşizm kendini hangi konularda ele verdi. Ayrılıklar hangi problemler üzerine yığıldı ona gelelim.

*Gerçek ayrılıklar*, Teşkilât Toplantıları mücadelesi *sırasında* başlıca *örgütlenme* anlayışı üzerine yığılmıştır. Yine *Legalite* konusunda ayrılıklar ortaya çıkmıştır. Teşkilât Toplantıları bittikten ve Kongreye 20 gün kala getirilen Komisyon Edebiyatında İttifaklar konusunda bir ayrılık patlak vermiş, sonra *geri* alınmıştır. Tek tek irdeleyelim.

## ÖRGÜTLENME MESELELERİNDE FARKLILIKLAR

Partide bu konuda olaylar şöyle bir gelişim gösterdi. Parti I. Kongre'den çıktıktan ve Kongrede Derleniş kanserini yendikten sonra zafer sarhoşluğu yaşamıştır. Somut bir Proletarya Partisi deneyi kimsede olmadığından ve Parti kavramını biraz da *soyutça* bilincine çıkartmış olan MK böyle bir dönemi yaşamıştır. Bu tesbite Anarşizm şöyle itiraz eder, zafer sarhoşluğu yaşa-



dık, ama bunun *nedeni* nedir? Burjuva sosyalisti olduğumuzdan, derler. Buna cevap vermeden önce, Lenin 1907 Kongresinde Menşeviklere karşı Bolşevikler zafer kazanınca şöyle diyor: «ilk iş zaferin başları döndürmesine meydan vermemektir, böbürlenmemektir. İkinci iş zaferi perçinlemektir; üçüncü iş hasmı ezmektir, çünkü o ancak yenilgiye uğramıştır, ama ezilmemiştir.» Pek özendiğimiz, ve özenmemiz de gereken Lenin'in Bolşevik fraksiyonunun içinde zafer sarhoşluğunun işi neydi dersiniz? Üstümüzde yılların alışkanlığı olan, ama sürekli mücadele ederek aşmakta olduğumuz küçükburjuva etkilerinin sonucu ve bir zafer sonrası sarhoşluk yaşanmıştır. Şimdi edindiğimiz deneylerle —eğer gerçek dersler çıkartabildiysek— bu hatadan paniğe kapılmak yerine, bir zafer sonrası alınması gereken tedbirleri düşünmeliyiz. Eğer bunları tasarlamadı isek, «burjuva sosyalisti» olduğumuzu söylemek, bir anlam ifade etmez. İşte MK, ilk günlerde soyut kavrayışlarından ve küçükburjuva özlemlerinden dolayı, objektif gerçekliğini göremedi. Bunun sonucu olarak her üyeyi, her iş yapar insanlar olarak görüp, görevle üyenin uygunluğunu düşünmeden zorlamalara girildi. Bu bürokratik sonunda 6 ay içinde Parti teşkilâtlarından feryatların yükselmesine yol açtı ve MK bu zaaflarını düzeltmek için yeterli deneye ve acı derslere sahip olmuştu. Fakat tam bu noktada yaşadıklarımızdan çıkartılan dersler ayrı çehrelere bürünmüştür. Şöyle ki; I. Kongre öncesi çalışmaların eksikliği sonucu Kongre'de, MK divanlarının politikasıyla ilgili veya mevcut sınıf ve tabakalar içinde çalışmaya yönelişteki özel taktik-

ler, parolalar belirlenmemiştir. Doğaldır ki bu görev MK'nın üstüne düştü. Ve gerekli taktik boşluklarımızı gidermek için çalışmaya koyulduk. Ama nasıl? *Eşitçi* mantığımızla her MK divanının kendisi hem teorisini, hem de pratiğini yapar soyut mantığımızla MK üyelerinden kimilerine altından kalkamayacağı yükler verilirken, bunun sonucu kimileri de *boş* kalıyordu. Sonuçta planlanan görevler aylarca aksıyor, MK *kendi* içinde bu işlerle uğraşırken, teşkilâttan *kopuyordu*..

Bu olumsuzluktan iki tür sonuç çıkarıldı. *Birisi*; «*Merkezi nasıl güçlendiririz? Önce bizi batıran şu mantıktan kurtularak: Artık herkesi, her konuda yetiştirmeyi bırakalım. Şimdiye kadar bunu yaptık. Bizde neyi ne için yetiştirmemiz gerektiğine dair bir metod, bir yöneliş yok.*» (MK Edebiyatı). Bu dersten kalkarak özellikle Partinin MK üyeleri arasında örgütlenmeye yatkın şeflerin, bölgelerle düzenli ve sistemli ilişki kurmalarına, teorik çalışmaya yatkın ve bu konuda öne çıkmış arkadaşların bu yönde geliştirilmeleri sonucu çıkarılıyordu.

İkinci sonuç ise şuydu: «*Divan politikalarının tespiti gerekmektedir.*

«*MK'nın içinde bulunduğu durum bunu tek başına yapmaya imkân vermemektedir.*

«*Divan politikalarının tespiti için konferanslar düzenlenmelidir.*

«*Divan politikaları ...teşkilât düzeyinde yapacağımız seri konferanslarla gidermek yerine, divan üyelerinin üzerine yıktık*» (E. Aydınoglu ve F. Şakar'ın Teşkilât Toplantısı Edebiyatı.)

Masum görünen bu ikinci sonuç, aslında MK'nin neden divan politikalarının altından kalka-

madığını araştırmaz, nasıl kalkabileceğini de düşünmez, «divan üyelerinin üzerine yık»ılmış olan görevleri, alır Teşkilâtın tümünün üzerine yıkar. Bu tipik bir geriye kaçıştır. Eğer MK teşkilâtıyla canlı irtibatını sağlamışsa sonunda politikasını MK'da 3-5 kafa çizer, ve bu politikanın konferanslarla parti içinde döğüşürülmesi ayrı konudur. Konferansa götürülecek görüş, tez gereklidir. İşte, o zamanlar filiz halinde olan, sonra büyük bir panikle her şeyi inkâra kalkan Anarşizm, bu olaydan çıkardığı dersle aslında MK'nın altında ezildiği görevlerini teşkilâta devrederek, geriye kaçık bir sonuç çıkartıp, örgüt prensipleri konusunda ilk şaşılığını açığa vuruyordu. İşte, şimdi Anarşizmin liderleri olan iki MK üyesinin, çıkarttığı ders budur. Söyledikleri, şimdiye kadar biz beceremedik, öyleyse bir de hep birlikte, bütün teşkilât olarak deneyelim, demektedirler. Bu hatadan devrimci değil, oportunist ve panikçi bir sonuç çıkartmadır.

Bu filizler köreleceğine, yeşerdi ve büyüdü. Sonunda örgüt meselelerinde Anarşizm şu sonuçlara vardı:

1 — Her vatandaş topluluğunda örgütlenen Parti çalışma ekiplerinin aksamalarına tepki olarak «organlar 'kıymaya çevrilip' birbirleriyle 'Çin setleri ile' ayrılıp basit işlevli «kul»luk mekanizması haline getirildi» (Komisyon Edebiyatı) sonucuna varılmış ve ekipler inkâr edilerek «il ya da ilçelerin tüm üyeleriyle birlikte bir organ olması» (a.y.) yeni örgütlenme biçimi olarak benimsenmiştir. Böylece birim örgütlenmesi yerine, bir bölgedeki bütün üyelerin hep birden bir organ olması sonucuna varılarak, Proletarya Partilerinde

*temel taş* olan örgütlenmenin zorluklarından geriye kaçılmış, liberal bir örgütlenme anlayışına varılmıştır.

2 — Yine bugüne kadar il, ilçe yönetim kurullarının başarısızlığından kalkarak, yönetim kuruları «*tali*» organlar olarak görülmeye başlanmış ve «*il ve ilçe tüm üyeleriyle bir organ*» olduğundan, bu organın her toplantısında yönetim kurullarının değiştirilebileceği ve bu yöneticilerin iki toplantı arasında alınan kararlar doğrultusunda davranan «*teknik koordinatör*»ler olacağı anlayışı belirginleşmiştir. Bunun anlamı, liderlere paydos, madem ki bugüne kadar yönetim kurulları bu işi başaramadı o halde şimdi Partiyi hep birlikte yönetmeliyiz, demektir.

Anarşizm bütün bunları nasıl yaptı? Elbette en devrimci görüntüler arkasında gezinerek 1954 Tüzüğünden esinlenerek «*ocak, Partinin temel taşıdır*» deyimlendirmesinden hareketle Partide iki temel organ olabilir, MK ve Ocak, dendi. Ve «*Zeytinburnu ocağı*», «*İstanbul ocağı*» hatta Parti Teşkilât Toplantısına «*Türkiye Ocağı*» demek hoşlarına gitti. Bu ocak fetişizminin altında ne yatmaktadır? Ocak 1954 tüzüğüne göre bellidir. «*Partinin temel taşıdır. Küçük bir parti örneği halinde işler. Her şehir, kasaba, köy, işletme ve ilh. gibi vatandaş topluluğunda karar alacak kadar parti üyesi bulundu mu, bir OCAK kurulur.*» Yine aynı tüzükte «*Partinin en alt kademe (OCAK) üyeliği işi en şerefli faaliyettir*» denir. Bunlardan çıkan, Ocak'ın Partinin en alt kademe organı olmasıdır ve «*Temel taş*»lığı da buradan gelir. Partinin direkt vatandaş içindeki organıdır. O zaman «*İstanbul ocağı*» veya «*Türkiye*

*ocağı*» demek ne anlama gelir? En alt birim örgütlenmesi ile diğer örgütlenme kademelerinin (il, ilçe, v.b.) sınırını kaldırmakla aslında, gerçek ocak örgütlenmesi ortadan kaldırılmış, sadece *ismi* kalmış olur.

İşte, Anarşizm bir bölgede bütün üyelerin katılınasıyla toplanan ve yöneticileri teknik yürütücü olan ve her toplantısında değiştirilebilen bir örgütlenme anlayışına varmış, böylece, proleter örgüt prensiplerinden liberal bir anlayışa varmıştır.

## LEGALİTE SORUNUNA BAKIŞTAKİ FARKLILIKLAR

### Genel bakış açısı:

Komisyon Edebiyatında «Yasalara göre kurulu bir parti olduğumuza göre yasalara mutlak uymalıyız.» denmektedir. Buna gerekçe olarak da Engels'den yapılan şu alıntı gösterilir «Kendilerine düzençi (nizamcı) adını veren düzen partileri ise, kendi yarattıkları kanunî durum yüzünden eriyip gidiyorlar. Odillon Barret'nin ...ağzıyla şöyle haykırıyorlar; 'kanunculuk (legalite) bizi öldürüyor' biz ise o kanunculuk sayesinde (legaliteye dayanarak) daha sıkı etli, daha gül yakanaklı oluyoruz.»

Sonra da kendine yöneltilecek eleştiriyi sezmişcesine, bu söylenenlerin Bismark'ların Almanya'sında olduğu söylenip, o ülkenin «müstebit Devlet» altında olduğu da ilâve edilir.

Komisyon hile yapıyor. Söylenenler *Serbest Rekabetçi* dönem kapitalizmi içindir. Daha doğ-

rusu o şartlarda söylenmiştir. Ve söylenen, kapitalizmin kendi özgür gelişimi için koyduğu kanunlar da, proletarya da «gül yanaklı» olmuştur. Ama bir kez *Emperyalizm* çağına girilince, hele I. Evren Savaşı yaşandıktan sonra, kapitalizmin ve dolayısıyla onun sosyal ortamının karakteri değişmiştir.

İşte böyle bir çağa girilince, Lenin sadece Rus Sosyal Demokratları için değil bütün kıta Avrupası için şunu söyler «Herhangi bir devrimci yığın eylemi dönemi bir yana, sadece savaş zamanında değil, her politik durumda, en özgür burjuva ülkelerinin hükümetleri bile, kanunî örgütleri dağıtma, onların mallarına el koma, liderlerini tutuklama ve buna benzer «pratik sonuçlar»la tehdit etme davranışlarında bulunurlar. O zaman bizim ne yapmamız gerekir?

«Bir sosyalistin, bundan çıkarabileceği bir tek sonuç vardır: Kanunilik ilkesi, «Avrupa» partilerinin «her şeye rağmen kanunilik» ilkesi işe yaramaz hale gelmiş, emperyalizm öncesinde kapitalizmin gelişmesinin bir sonucu olarak, burjuva işçi politikasının temeli olmuştur.» (Proletarya İhtilâli ve Dönek Kaustky, Lenin)

Emperyalizm öncesinin «kanunilik ilkesi» işe yaramaz hale gelmiştir. Hatta «burjuva işçi politikasının temeli olmuştur.» Komisyon Emperyalizm öncesi ve sonrasını aynı tutarak, kendi tezini güçlendirmek yerine zayıflatıyor. Dünyada Finans-Kapital tahakkümü kurulduktan sonra, hâlâ 1870'lerin şartlarında söylenenleri şahit göstermek ancak skolastik bir bakışın ürünü olabilir.

Komisyunun *endişesi* şudur: «burjuva yasalarına uyacağım deyip, uymamak (dolayısıyla tüzüğünü de ihlâl etmek) burjuvazinin devrimcileri kaz gibi avlamasına, provakasyonlarına alet etmesine yol açar.»

Burjuvazinin minderinde döğüşürken provakasyona gelmemek ayrı konudur, provakasyona gelmemek için «yasalara mutlak uyulur» deyip, konuyu *prensip* seviyesine çıkartmak ayrı konudur.

Evet, Finans-Kapital demokrasisinde, onun kanunlarını tanıyarak ve onlara uyarak döğüşülebilir, ama buradan hareketle, komisyonun vardığı sonuca, *tabi* olma sonucuna nasıl varılabilir.

Eğer provakasyonu umacılaştırırsak kaçınılmaz saçmalıklara varırız. Bir proletarya sosyalistinin görevi «yasalara mutlak uyulması» gerektiği üzerine vaaz vermek değil, burjuva yasallığından en iyi yararlanmanın yollarını bulmak ve geliştirmek olmalıdır. Bir devrimci, propagandasını ve örgütlenmesini geliştirebilmek için, dönemin politik şartlarını ve bu şartların burjuvazinin mekanizmasını *nasıl yıprattığına* göre pek değişik olanaklar geliştirebilir. Bugün sosyalistlerin propagandasını kısıtlayan bazı ceza kanunu maddeleri, bu konudaki *suçun* atmasından dolayı işlemez veya son derece ağır işler haldedir. Buna benzer her olanağı Devrimci değerlendirir. Yoksa bir «mutlak» kalıbı içinde ölmez. Elbet politik ortamı ve finans-kapital kanunlarını tanıyan birisi, neleri zorlayacağını bilir, bilmelidir. Ve bunları provakasyona gelmeden yapabilir.

Komisyon bu mantığıyla, zorlu yaratıcı bir mücadele yerine, burjuva yasallığı içinde *pasif*

bir izleyici tavrını benimsemiş oluyor. Mücadele tiplerinin diyalektiğini kavrayamamakla bu durumu açıklayabilir miyiz? Hayır. Tersine mücadelenin zorlu ve zengin şartları karşısında *gerileyen* küçükburjuvalar *düz* taktiklerle yetinmeyi yeğlerler. Bu durumda Komisyon aynı yola çıkmış görünüyor.

*Pratiğe yansımaları:* Bu genel bakış açısının pratiğe yansımaları nasıl oluyor? «*Evet Finans-Kapital memurların üye olmasını ve ilçe altı örgütlenmeleri yasaklayarak köylülerin siyasî örgütlenmesini büyük ölçüde yasaklamıştır. Ama, yine o Finans-Kapital muazzam enflasyon, vergiler yoluyla onları politikaya ve işçi sınıfının yanına da itmektedir.*

«*Proletarya Partisi, az ve öz üyeye sahip olması gerektiğinden bir bakıma bu sorun da büyük ölçüde mahsurları, hem yasalara hem tüzüğe uyularak giderilebilir*» (Komisyon Edebiyatı)

Türkiye'de mevcut Partiler Kanunu ile memurların ve köylülerin bizim anlayışımızla örgütlenmesinin yasaklanması ile Proletarya Partisi'nin «*az ve öz üyeye sahip olması gerektiği*» arasında ne gibi bir bağlantı kurulabilir? Finans - Kapitalin elimizden böyle bir hakkı almış olması acı gerçekliğini ve bu zorluğu, «*az ve öz üyeye sahip olmamız gerektiği*» avuntusu ile mi karşılamalıyız? Hem bu az öz üye sayısı nedir? Neye gerektirir? Finans - Kapital «*enflasyon, vergiler yoluyla onları politikaya ve işçi sınıfının yanına*» ittikçe, Partide örgütlenme talepleri yükseldikçe, bunu «*az ve öz üyeye sahip olma*» bahanesi ile çözebilir miyiz?



İşte burada Anarşizm, sekterliği gereği, az ve öz üye gerekçesi ile mevcut durumun *pasif bir izleyicisi* olduğunu açığa vuruyor. Tersini düşünmeliyiz. Partinin her sınıf ve tabaka içinde *en geniş* nasıl örgütlenebileceğini düşünmeli, çözmeliyiz.

Neticede Komisyon yasalar anlayışıyla devrimci bir tarz değil, skolastik, pasif bir tarz benimsediğini ortaya koymuş oluyor.

## İTTİFAKLAR POLİTİKASINDA AYRILIKLAR

Başlıca iki konu üzerine yığılmıştır. 1 - Yabancı burjuvalara karşı tavır, 2 - Köylülükle ittifakın somut biçimleri. Tek tek inceleyelim.

### 1 — Yabancı (serbest rekabetçi) burjuvalara karşı tavır:

Komisyon eleştirilerinde özellikle «liberal burjuva» deyimini kullanır. Ve örneklerinin hepsini de Leninden seçmiştir. Bu neyin işaretidir?

Önce Lenin döneminin liberalleri ile —veya Serbest Rekabetçi Kapitalizmin bitimi, fakat henüz Halk Cephelerinin görülmediği dönemin liberalleri ile— çağımızın liberalleri arasındaki fark gözetilmemektedir.

Lenin, 1908'de şu değerlendirmeleri yapar «ülkemizdeki liberal burjuvazi karşı-devrim yoluna girmiştir» Veya «Karşı devrimci liberal burjuvazi doğmuştur ve büyümektedir.» Tarihi olarak, Rusya'da yaşanan bu olayın daha önceleri Fransa'da da gerçekleşmiş olduğunu yine Lenin

şu örnekle açıklar «Fransa'da 1793'den sonra, karşı devrimci bir liberal burjuvazi doğdu ve sürekli olarak gelişti.» (Kitle İçinde Parti Çalışmaları)

Konu açıktır. Lenin Rusya'daki 1905 devriminden sonra gerçekleşen olgunun, Fransa'da 1793'den sonra yaşananın bir tekrarı olduğunu gösteriyor. Olay ise, 1905 devriminin gerçekleşmesiyle Kadet Liberal Burjuvaların *Çarlık ile uzlaşmasıdır*. Yani «Feodaller ile Burjuvaların anayasal monarşi üzerinde» ittifakıdır. İşte 1905 devrimi ile sınıflar durumundaki denge böylece değişip, Kadet Liberalleri diğer burjuva ve küçük-burjuva kesimlerden kopuşup «Karşı devrim yoluna gir»iyorlar. Bu Rusya'da kapitalizmin gelişmesinin doğal bir sonucudur.

Emperyalizm çağındaki *Yaban Burjuvalar* ise, bambaşka bir kategoridir. Onlar en kesin olarak dünyada, Finans-kapital tahakkümünün gerçekleşmesinden sonra, sosyal bir kategori olarak açıklık kazandılar. Dünyada yaban burjuvaların finans-kapitalden *kopuşmaları* I. ve II. dünya buhranlarının arasına denk düşer. Ve bu kendini Halk Cephelerinde, Cumhuriyetçi Burjuva Partilerinin yer alması biçiminde göstermektedir. İşte Lenin çağında filiz olan bu olgu 1933'lerde en net hatlarıyla ortaya çıkmıştır.

Tekelciliğin kurulması sırasındaki Liberal Burjuvalar ile Tekeller tapınağından kovulan liberaller arasındaki fark, birinin önünde o mihraba varma şansının olmasında; öbürün de ise bu şansı tarihi olarak yitirmesindedir.

Bizde ise, yaban burjuvaların finans-kapitalden daha kesin kopuşmaları özellikle 1960 sonra-

sına denk düşer. Ve Türkiye sosyalistlerinin önüne en somut konu olarak ancak en belirgin haliyle «CHP'nin ortanın solu», «TİP'in sosyalizmi» ile çıkmıştır. İşte her yerde olduğu gibi bizde de finans-kapital tahakkümü ve soygunu en hayasız ve azgın biçimini her geçen gün aldıkça yabancılarımızın izleyeceği yol, iktidar basamaklarını tarihi olarak yitirdiklerinden, «diktaya karşı» demokrat bir tutum olabilir.

Birinci netice, I. Dünya buhranına kadar liberalerin monarşiyle pazarlık, egemenlik savaşı vardı. Bu onlara karşı devrimci bir karakter veriyordu. Fakat tekelci tahakkümün kurulmasından sonra böyle bir şansı yitiren ve finans-kapital tarafından da sömürülen yabancılar kararsız, sallantılı tutumlarıyla demokrasiden yana oldular. Bu fark dikkate alınmazsa, emperyalizm çağının sınıf savaşı farklılıkları ortadan silinmiş olur.

Diğer bir konu da şudur: «Kapitalistin insancıl yoldan SOSYALİST oluşu, 19. yüzyıl için pek *ütopya* idi; 20. yüzyıl için açık *Realite* olmuştur. Buna en büyük örnek, uzakdoğuda her günkü olaylardır. En ileri ülkelerde, kendilerini faşizmin nayvanca satırlığına kaptırmamış bulunan yüzbinlerce aydın ve basit kapitalist kişi sahnededir. Bunlar, mistik, ayakları yerden kesilmiş nice Battal Gazi çağının küçükburjuvalarından çok daha kararlıca ve sonuçluca sosyalizm yoluna girmektedirler» (Türkiye'de Sınıflar ve Politika, H. Kıvılcımlı)

Dünya için genel olan bu konu, Türkiye'de nasıldır? Dr. H. Kıvılcımlı şöyle diyor:

«En son tahminlere göre TİP'in aldığı 300 bin oyda modern burjuva nüfusumuzun payı büyük görünüyor. Bu olay bize neyi gösteriyor?»

«Bu olay Türkiyede 'Vahşi' kapitalistler sınıfının alın yazısını sosyalizmde yoklamaya başladığını sezdiriyor.» (a.y.)

Konu açıktır. 20. yüzyılda Yabancıların objektif durumuna bir de Dünyada gerçeklik olan ve sınınan Sosyalizmin kurulmuş olması eklenince, yabancıların kurtuluşu sosyalizmde aramaları gibi bir durum kaçınılmazca ortaya çıkıyor. Bu yenidir. Emperyalizm çağının yangın yerlerinde özellikle somuttur.

Fakat anarşist «Proleter Çizgi»miz için bu *nüansların* hiç bir yararı yoktur. O şöyle der:

«CHP, SDP, TİP, TSİP, TKP ve —bugünkü çizgisiyle— Vatan Partisi» yabancı burjuvazi ve yabancı emlak sahipleri zümrelerinin çıkarlarını savunurlar.

«Aralarındaki ayrılık, hangi teorik temelin liberal burjuvazinin çıkarlarını savunmada daha sağlam olduğu konusundadır.»

«En azından Marksizm-Leninizm iddiasındaki burjuva sosyalist partiler, bu iddialarından yararlanılarak sıkıştırılabilir ve onlar ideolojik etkinliklerini kaybetmemek için —lâfta da olsa— devrimci demokrat bir programı kabul zorunda kalabilirler.»

Her şey «lâf»a boğulmuş. Sosyalizmi savunan ve savunmayan yabancı burjuva eğilimli partilerin arasındaki tek fark, «hangi teorik temelin liberal burjuvazinin çıkarlarını savunmada daha sağlam olduğu konusunda» imiş. İyi ya, söz konusu olan «hangi teorik temel»dir, o niye açık-

lanmaz? CHP ağzını açınca «Köylü» der, TİP, TKP, TSİP ağzını açınca «işçi sınıfı» der. Bu «teorik temel»in hiç önemi yok mudur? Dr. H. Kıl vılcımlı şöyle diyor:

«Bu kapitalistler içinden çıkmış bir siyasi parti, kapitalist sınıfımızı işçi sınıfımızla tek cephe kurmaya çağırabilir. Böyle bir çağırımı yapan örgütün düşünce ve davranışları BURJUVA SOSYALİZMİ adını alabilir.» (Türk. Sınıflar ve Politika.)

Neticede Emperyalizm çağında kurtuluşu sosyalizmde gören bazı yabancılar dolayısıyla işçi sınıfı ile ittifaka hazırlanırlar. Bu değişiklik Prletarya Partisi için bir sosyal gerçeklik olarak dikkate alınmalıdır. Ve bu çağımıza has olguyu, devrimci hareketin çıkarları için değerlendirmek yerine, «sıkıştırıl»mak gibi çocuk oyunlarına dönüştürülmemelidir.

İşte komisyon edebiyatı önce serbest rekabetçi dönemin liberalleri ile emperyalizm çağının yabancılarını farklı görmez. Yine buna benzer olarak yabancılar içinden kurtuluşu sosyalizmde *yoklayanlarla*, buna varmamış «halkçı» «demokratik sol»lar arasında da «laf»dan öteye bir ayrılık görmeyerek *hayalci birlikçilikten*, sol-sekter bir tutuma bürünür.

## 2 — Köylülükle ittifak sorunundaki zorlama:

Önce şunu teslim edelim. Vatan Partisi'nin pratik köylülük politikası boştur. Ama kendisi bunun bilincindedir. Ve Ekim 1977 MK toplantısında *en ön sıraya* Dr. H. Kıl vılcımlı'nın bu konudaki etüdlerinin Partiye kazandırılması hedef kon-

muştur. Ne çare Ecevit baskın çıktı. Vatan Partisi içindeki aydınları da saran buhran şimdi, Partiyi midesi ağrıyıp da yürüyemeyen, veya iki büküm yürüyen ve gittikçe de bükülen insan durumuna soktu.

Komisyounun psikolojisi şudur: «Demokratik Devrimde temel ittifak; işçi - köylü ittifakıdır. O halde ittifak edecek bir köylülük bulmalıyız.» Nasılsa *tecrit* edilecek yaban burjuvalar bulunmuştur:

Önce Köylülüğün «bağımsız örgütlenmesi» ile ilgili Lenin'i dinleyelim:

«Proletarya ile köylülüğün ittifakı sözüm ona 'ya mevcut burjuva partilerinden biri köylülüğe baskın çıkacak ya da köylülük bağımsız ve çok güçlü bir parti kuracaktır.' şeklinde yorumlanıyor. Ama bu ne genel teori açısından doğrudur, ne de Rusya'nın devriminin geçirdiği deney bakımından. Sınıfların 'ittifakı' hiçbir zaman, şu ya da bu güçlü partinin var olduğunu varsayar, ne de genellikle herhangi bir particiliği tanıır (...) köylü partilerinin oluşturulması burjuva devrimcileri içinde son derece güç ve uzun bir süreçtir. Öyle ki, 'güçlü ve bağımsız' bir parti olsa olsa, örneğin ancak devrim bitmek üzereyken doğabilir. Rusya Devrimi deneyinin apaçık gösterdiği gibi, proletarya ile köylülüğün 'ittifakı' on, yirmi, yüz defa türlü türlü biçimde gerçekleşmişti, hiçbir 'güçlü ve bağımsız parti' olmadan. Bu ittifak, örneğin işçi temsilcileri kurulu ile asker temsilcileri kurulunun, veya demiryoları grev komitesiyle köylü temsilcilerinin 'işbirliği' yaptıkları zaman gerçekleşiyordu. Bütün buna benzer örgütler büyük bir çoğunlukla partiye bağlı de-

ğildi, ama hal böyleyken de, bu gibi örgütlerin ortak eylemlerinde hiç kuşkusuz sınıfların ittifakı gerçekleşiyordu.» (Devrimimizde Proletarya Mücadelesinin Hedefi, Lenin)

Ne yazık, kafalarımız kalıplardan kurtulmuş değil, yukarıda açıklandığı gibi sınıfların ittifakı binbir zengin *biçim* alabilir. Bu bizim Blok ve ya İttifak politikamızı nasıl etkiler? Sınıflar ittifakını *beklenen* kalıp parti ve benzeri şekillerde sınırlamayıp, olayı çok daha boyutlu düşünmemizi zorunlu kılar.

Ayrıca Köylülüğün durumu neden anlatıldığı gibidir. Biraz açarsak; dağınık ve geri oluşu, hele bizde «Nemrutlar ve firavunlar çağından beri 500 küsur 'kasaba'mızda örümcek yuvalarını kurmuş *tefecî-bezirgân* ağlarıyla kısıkvrak bağlı, gericiliğin maddî manevî tutsağı durumundadır.» (Küçük Üretmenlerimiz, s. 29)

İşte bu gerçeklik ortada «bağımsız» olarak köylülüğün bulunmasını «uzun süre» engellemektedir. Ve köylü yığınlarının pek çoğu hâlâ gerici partilerin tutsağıdır. 1960 sonrası ve özellikle de 12 Mart sonrası Anadolu'nun karanlıkları dışında, kıyı bölgelerindeki küçük üretmenler gerici partilerden kopuştular. Ama henüz yaban burjuvaların tutsağıdırlar. Durum bu olunca ortada «bağımsız bir köylü hareketini» bir siyasî çizgi olarak aramak yanlış sonuçlara vardiyan bir yöneliş olur. Ve bu acı gerçekliğin reddi, bu zor görevin atlanması sonucunu da doğurabilir. Eğer Türkiye'de sınıflar kopuşmasını doğru tespit edemezsek, gerçeklikten kopuk arayışlara, zorlama yakıştırmalara girebiliriz. Ve ne çare Komisyon böyle bir zorlamaya düşmüş, bir türlü arayıp da

bulamadığı köy küçük burjuvalarını: «Emeğin Birliği, Halkın Kurtuluşu, Halkın Birliği vd» olarak tespit etmiştir. «ve diğerleri (vd)»nin içine kimler girer bilmiyoruz. Cephede güçlerin yerî belirlenirken böyle değimlendirmeler en azından hafifliktir.

Önce Komisyon ne dediğini biliyor mu? Hem Vatan Partisi hep CHP ile ittifak için uğraştı, köy küçükburjuvası ile ittifakı terk etti diye eleştir, hem de somut gerçeklik; güç birliği çalışmalarından geriye Vatan Partisi ve Emeğin Birliği'nin ittifakından başka bir şey kalmamış olsun. Komisyon acaba Vatan Partisi'nin neden TİP, İlerleme, TSİP ile bir türlü ittifak kuramayıp da Emeğin Birliği ile kurabildiğini izah edebilir mi? Komisyon mantığına göre, Vatan Partisi «en akıllı» veya «en ince» «yaban burjuva savunucusu» olduğundan hemen «köy küçükburjuvalarını» örgütlemiş olmalıdır. Evet, siyaseti, sınıf savaşını «akıllı» olmaktan başka bir şeye bağlamayan şaşı bir bakış. Geçelim.

Önce, bizce Emeğin Birliği siyasi talep ve davranışlarıyla; köy küçükburjuvalarından çok, küçükburjuvalıktan kurtulamamış —daha çok küçük işyerlerindeki— anarşist eğilimli işçilerin bir siyaseti olabilir. Onun İstanbul'dan çok bazı Anadolu şehirlerinde bulunuşu böyle yanlış bir yoruma yol açabiliyor.

Halkın Kurtuluşu, Halkın Birliği «v.d.»ne gelince: bunların ana parolası ve yönelişi «hem Amerikan Emperyalizmine, hem de Sovyet Sosyal Emperyalizmine karşı» olmalarıdır. Onların yayıldıkları alanlara ve siyasi parolalarına bak-



tığımızda köy küçükburjuva eğilimi olmadıkları görülecektir.

Komasyon, Sosyalist ülkelerin çoğunu «burjuva sosyalisti» görünce, *Anti-Sovyet tavrı hafife* alır. Oysa böyle bir davranış «Anti-Sovyet» parolanın ne olduğunu, ve ne işlev gördüğünün kavranamamasından kaynaklanmaktadır.

İkinci Kuvayimilliyeye veya İkinci Kurtuluş Savaşımızı *Anti-Emperyalist ve Anti-Feodal* bir hedefe yönelttiğimize göre, önce bu hedefte ortak olmamız gerekir.

Türkiye'deki Sınıflar Savaşı dünya planında sürenin bir parçasıdır. Dünyada ise bir Emperyalizm Cephesi, bir de Sosyalizm Cephesi vardır. Ve bu cephelerin *kesin hattı* kavranmazsa, cepheler arasında gidip gelmek kaçınılmaz olur. Ve cephelerde dövülecek güçlerin yerleştirilmesi kesinlikle karşı cepheye hizmet eder.

İşte, Türkiye'deki cephe bu dünya cephesinden ayrı konulamaz. Bu yoldaki her kalkışma gericiliğe hizmet olur. Eğer Sovyetler Birliği de emperyalist kampta görülüyorsa (Emperyalist savaşların «baş sorumlusu» gözükmemesi ikinci kalır.) Kesinlikle sınıflar savaşındaki cepheleşmede böyle bir görüş devrimci güçler cephesinde tutulamaz ve tutunamaz. Çünkü böyle bir bakış: iki sonuç doğurur. Birincisi: *Proletaryayı iç yedek güçlerinden koparır*, ikincisi: *dış yedek güçlerinden koparır*. Emperyalizmin yükünü yarı yarıya hafifletmenin pratik sonucu budur.

Finans-Kapital güçlerinin, dünyada sosyalizmin bir devlet biçiminde cisimleşmesinden bu yana, İşçi Sınıfı ile diğer halk kesimlerinin ittifakını önlemek için baş şiarı: Anti-Sovyetizm olmuş

tur. Artık pek çok ülkede sosyalizm, hatta komünizm «serbesttir.» Ama silah bu sefer *soyut* Anti-Komünist propaganda yerine, *somut* Anti-Sovyet propagandaya dönmüştür. Ve bunu Finans-Kapital kendi partileriyle de pek yaptırmas. Bunu kışkırtır, destekler.

Türkiye halkına baş düşmanın yanlış tanıtılması (Amerika — Sovyetler olarak) nedendir. Neye denk düşer?

TİKP biliriz, kesinlikle Finans-Kapital bozazanıdır. Amerika'yı masum Emperyalist görmesi bunun için yeterlidir.

Öteki; «günümüzde savaşın esas kaynağı ise iki süper devlettir.» (Parti Bayrağı) diyen görüş nasıl yorumlanmalıdır? Bunun diğer cümlelerle ifadesi «komünizme ve emperyalizme karşı olmak»tır. Bu ise, hemen görüleceği gibi *orta tabakaların* şiarı olabilir. Fakat bu tepki *gerici, tutucu bir tenkidir.*

Bugün Türkiye'de «Ne Amerika, Ne Rusya» şiarının belki en eski sahibi M. A. Aybar'ın partisinin Maoculara yakın ilişkisi tesadüf değildir. Temeli *orta tabakaların* gerici tepkisidir; ondan kaynak alır.

Bunu nasıl izah etmeliyiz?

Bu gerici akım *en yaygın* olarak 1970'lerde Ak-Aydınlık olarak ortaya çıktı. Ve politik taktik olarak «Proletarya Partisinin» örgütlenmesini *kundaklarken*, öte yandan Sovyetleri «*Emperyalist*» ilân ederek karşı devrimciliğini iyice açığa çıkartmıştır.

Ve o günden beri dallanıp budaklanarak süregelmişlerdir.

Bu olay, *işçi sınıfı hareketinin yükselmesi* karşısında Finans-Kapitalin kendi politikasına kazandığı orta tabakalarda yaygın («Büyük Aynlar orta ve küçük işverenler, Orta ve Küçük Emlak Sahipleri») laşan gerici, tutucu tepkinin siyasi çizgi olarak şekillenmesidir. Türkiye'de 15-16 Haziran olayları ile İşçi Sınıfı en kör göze batinca buna karşı bir tepkinin diğer sınıf ve zümrelerde şekillenmemesi imkânsızdır. Bizde özellikle 1968 yıllarından sonra işçi sınıfı hareketi gelişmiş, 12 mart faşizmini geçirdikten sonra 1977'de en yüksek noktasına varmıştır. İşçi Sınıfı Sosyalizm yolunu *kesince* tutunca, ona karşı pek çok davranış üreyip türeyecektir. Hareket yükselirken *kopuşmalar* hızlanır ve özellikle küçük-burjuvalar ve orta tabakalar arasında sallantılar, yalpalamalar hızla şekillenirler. Ve işçi hareketinin yükselişi bu tabakalar arasında devrimci tepkileri şekillendirdiği gibi, gerici, tutucu tepkileri de ortaya çıkartır. İşte, «iki süper devlet» veya «Ne Amerika, Ne Rusya» şiarlarının sahiplerinin hep yaptıkları; İşçi sınıfı hareketinin yükselişi karşısında, onu müttefiklerinden koparma, tecrit etme savaşıdır. Böyle bir taktik ise hiç şüphesiz Finans - Kapitalce beslenip, kollaracaktır.

Bizde, bu şiarların sahibi, SDP, Halkın Birliği, Halkın Kurtuluşu, Halkın Yolu eğilimleri, işçi sınıfı hareketinin yükselişinin karşısında çıkmış orta tabakalarda yaygın, gerici, tutucu siyasi eğilimlerdir.

Bu açıklamadan sonra Komisyon köylü ararken baltayı taşla vurduğunu farkedebilir mi, bilmeziz?

Bu eğilimlere karşı tavrımız onlarla köy küçükburjuvası olarak ittifak etmek değil, onların gerici yüzlerini teşhir etmek ve tecrit etmek olmalıdır.

Komisyonun ittifaklarla ilgili vardığı nokta özetlenirse; tam kalıpcı yaklaşımla, madem ki, yaban burjuva tecrit edilecek, köylülükle ittifak kurulacaktır, o zaman yapılacaklar 1- CHP ve TSİP, TİP, İlerleme, SDP, VP tecrit edilecek, 2- küçük burjuva eğilimlerle ittifak kurulacaktır. Bu yapılırken yaban burjuvalar arasında kurtuluşunu sosyalizmde yoklayanların önemi olmadığı gibi, küçükburjuva, köylülük içinde görülüp, de, aslında kendi durumunu *korumayı* işçi sınıfına karşıt bir durum almakta bulan orta tabakaların gerici tepkisinin olmasının da pek önemi yoktur.

Siz komisyon üyeleri, sınıfların siyasî karakterleri ile şekillenmesine değil de, onların sürüklenen yığınına, görünene itibar ediyorsunuz. Nasıl TİP'in sosyalizmle ilgili dedikleri «laf» ise, Halkın Kurtuluşunun «Sovyet sosyal emperyalimi»yle ilgili söyledikleri de niye «laf» olmasın? Bu düşünceniz size, gerçekliği değil, görmek istediğinizi gösterir.

Komisyon, Kongreye gelmeden önce edebiyatından H. Kurtuluşu, H. Birliği ile ilgili görüşlerini geri çekmiştir. Nedeni açıklandığında, «*acele ve yetersiz bir değerlendirme*» olduğu için geri çekildiği söylendi. Böylece görüşün *açık bir reddi* değil, «*acele*» edildiğinden şimdilik vazgeçildiği anlatılıyordu. Onun için tamamen ortadan kalkmış bir ayrılık noktası değildir. Tamamen kalkarsa elbet seviniriz.

Son olarak Anarşizmin gittikçe netleşen, günlük taktiklere karşı tavrını açıklayarak ayrılık noktalarını tamamlamış olalım. Anarşizm Lenin'in dediği gibi bir gerçeği abartarak saçmalığa vardırılmaktadır. O da, Türkiye halkının bugün en acil talebi, Vatan Partisi programıdır, veya işçi sınıfı asgari programıdır. Bu gerçekten hareketle Anarşizm bütün günlük taktikleri düzeltmektedir. Örneklersek, III. Kongrede Anarşizmin sözcülerinden birinin imzası ile dağıtılan Sıkıyönetimle ilgili karar tasarısında şöyle denir: «Sıkıyönetime karşı olmak, ilânını ve uygulamalarını protesto etmek, «Sıkıyönetim: kalksın» sloganının acil bir görev olarak; bir platform olarak öne koyulduğu anlamına gelmez. Vatan Partisi'nin «Acil görev: İşçi Sınıfının Asgari Programını gerçekleştirmektir»; «Tek Çıkar Yol: Vatan Partisinin Programıdır» parolalarının değiştirilmesini gerektirmez.

«Sıkıyönetim kalksın»ın bir program; bir platform haline getirilmesi, pekâlâ liberal, reformist ya da küçükburjuva bir partinin parolası olabilir ve öyledir de.»

«Buna karşılık, başta işçi sınıfı gelmek üzere tüm halkımıza, programımızın, ... ekn:ek su kadar gerekli olduğunu kanıtlayabilir, anlatabilirsek: hem sıkıyönetime karşı en doğru mücadeleyi vermiş hem de sıkıyönetimin kaldırılması yan ürününi sağlamış oluruz.»

Birinci olarak söylenen, «sıkıyönetime karşı olmak ... Tek Çıkar Yol: Vatan Partisinin Programıdır (parolasının) değiştirilmesini gerektirmez»miş. Tam bir kafa karmaşası. Vatan Partisi Programı Demokratik Devrim programıdır, ve

Partinin ilk strateji konağıdır. Yani Demokratik Devrim konağına kadar verilecek mücadelede parola değişmez, yani bir stratejik dönem için aynıdır. O da: işçi sınıfının asgari programıdır. Ama bizzat bu strateji dönemi boyunca pek çok şimdiden kestirilemeyecek zenginlikte taktik konaktan geçilecektir. 27 Mayıs da bu konaklardan biridir, 12 Mart ve şimdiki içinde bulunduğumuz konak da. İşte bu dönemlerdeki taktikler genel olarak Demokratik Devrim hedefine yönelik ve bağımlıdır. Ama aynı zamanda çok çeşitli ve değişiktir. İşte bu konaklardaki pek çok değişik konulardaki taktikler, temel hedef Asgari Programın gerçekleştirilmesini hazırlar, ama henüz kendisi değildir. Anarşizm birbirine alternatif olmayan, binbir strateji dönemince aynı kalacak «*Tek çıkar yol: Asgari Program*» parolası ile bugünden yarına değişecek «*sıkıyönetime hayır*» parolasını alternatifmiş gibi koyarak ne yapıyor? Somut *yakıcı* günlük taktik sorunlardan kaçıyor. Nasıl?

«*Sıkıyönetim kalksın*»ın bir program haline getirilmesi» ne demek pek anlayamadık? Eğer kastedilen bu parola etrafında bir mücadele platformunun oluşturulması ve sıkıyönetimin kalkması için aktif mücadele edilmesi ise, bunu «*liberal burjuva, küçükburjuva*» kadar proleterya da istemez mi? Ama Anarşizm «*saf proleter*» olduğundan bir liberalin istediğini istememeye kararlıdır.

İkinci olarak, sıkıyönetime karşı ne yapılacaktır? Programımızın «*ekmek su kadar gerekli olduğunu kanıtlayabilirsek ... yan ürün*» olarak sıkıyönetim kalkacaktır. Programın ekmek su

kadar acil olduğunu nasıl kavrayabiliriz? Sırf propaganda ile mi, programı açıklayan broşür, konferanslar, mitinglerle mi? Bu gerekli, ama bundan daha gerekli olan somut günlük taktikler, şiarlardır. Yiğınlar bu taktiklerle Partiyi sınıyacak, tanıyacaktır. Halkımızın okuma yazması da kıttır, ama somut bir parolayı kavrayıp uygulayabilir.

Eğer, 12 Mart öncesi Sendikalar Kanununda yapılan bir değişiklikle ilerici işçilerin sendikal hakkının elinden alınmasına karşı somut bir taktik ve eylem yerine, «*Tek çıkar yol: İşçi Sınıfının Asgari Programıdır*» parolasını atarsanız, acaba işçiler programın ekmek su kadar acil olduğunu kavrar mıydı? Eğer işçi sınıfı ve müttefiklerini böyle *pek çok* küçük muharebede savaştırmaz ve küçük zaferler kazandırmaz, ona *kendi gücünü sanatmaz, ve böylece öncüsüne (Partiye) güvenini* arttırmaz da, bunun yerine büyük zaferden, en ağız sulandırıcı dekorlarla dahi olsa, bahsetmekle yetinirseniz, o sizi de programınızı da kavramayacaktır.

Şimdi küçük muharebe sıkıyönetimin kaldırılması çerçevesinde süreceğe benzer. Öyleyse bu muharebeye hazırlık gerekli. Laf yapıp, «*yan ürün*» olarak hiç bir şeyi kaldıramazsınız.

İşte Anarşizm, bugüne kadarki hatalarından ürktüğü için, somut uygulandığında *çarpan* taktiklerden yana değildir. O bunları «*reformizm*» olarak görür. Böyle görerek de her somut olayda «*Tek Yol Devrim*» diyenlerden farkı kalmaz, veya eğer varsa, açıklamalıdır. Küçükburjuvalarımız dolambaçlı, inişli çıkışlı ve her somut durumda hesabı yapılması gereken; yeni taktik, güçlerin

hesabı, muharebe alanına yerleştirilmesi, geçici birlikler v.b. kahırlı işlere katlanamadılar. *Düz ve tek bir parola* ile yetinip, günlük taktikleri «yan ürün» yapıverdiler. Bu, yıllar önce gösterilmiş «sol» komünizmin kendisidir. Kaynağı *kitleden kopukluk, yığına güvensizliktir.*

Ayrılıkları özetlersek: Partideki küçükburjuva aydınların Anarşist eğilimi; *örgütlenme* sorunlarında ekipleri ve liderleri kaldıran liberal bir anlayışa, *Legalite sorununda*, pasif bir takipçiliğe, *İttifaklarda* sol-sekter bir tutuma, *temel mantık* olarak da günlük taktikleri terkedip, devrim yolunu düz bir hatta dönüştüren bir anlayışa varmıştır.

## AYRILIK GEREKLİ MİYDİ?

Pratikte kopuşma gerçekleşmiştir. Onun için bu konu üzerinde spekülasyona gerek yoktur. Fakat, örgütlenme sorunlarında yoğunlaşan, taktik konularda henüz filizlenen ayrılıklar ayrı Parti'yi gerektirmeye bilirdi. Ama Anarşizm boşanma hakkını kullanmış, bugüne kadarki Parti politik hattını toptan reddedip ayrılmıştır. Bize düşen ise şu gerçekliği itiraf etmektir: «*çocukca anarşist anlaşmazlıklarla edebî planda savaşmak ne kadar kolaysa, aynı örgüt içinde, anarşist bireylerle birlikte bir pratik çalışmayı sürdürmek o kadar güçtür.*» (Bir Adım İleri...) Bunu yaşadık, ve her adımda Anarşizmin ayrılık zorlamaları ile uğraştık durduk. Bu tavır sürdürdükçe, gerçek ayrılık konuları üzerinde devrimci bir mücadeleyi sürdürmek imkânsızlaşmakta, her şey konfüzyonizme batırılmaktadır.



Şimdi yapılması gereken, kopuşma bir gerçeklik olduğuna göre, ayrılığın gerçek temellerini açıklayabilmek, bu konudaki karmaşayı durultabilmektir.

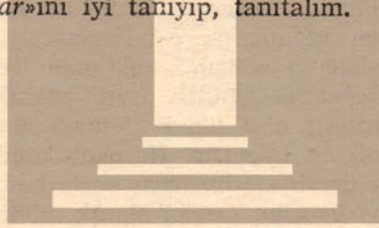
*Sonuç olarak;* buhran gittikçe derinleşiyor. İşçi sınıfı ve halk yığınları hergün daha hızla ayrılırken, yaşadığımız günler hükümetleri ve burjuva partilerini hızla yıpratmaktadır. En son CHP bu akıbetten kurtulamadı. Sonuçta halk kitleleri, özellikle dibimizdeki İran deneyinden sonra ne yapacaklarını daha canlı düşünmeye ve daha sola kaymaya başladılar. Bu yüzden önümüzdeki günler Sosyalist Partiler arası mücadelenin *hızlanacağı* ve daha *yaygınlaşacağı* günler olacaktır.

Vatan Partisi'ndeki yol ayrımı bu şiddetlenecek ve hatta şiddetlenmeye başlayan sosyalistler arası mücadelenin gelişimi hakkında ilk belirtilerdendir. Bölünme, kendisi pratik olarak bir zayıflama yaratmış olsa da, Proletarya sosyalizminin güçlendiğine işarettir. Hareket kendi proleter ayakları üzerinde durmaya başlarken, yol arkadaşları ayrılıyorlar. Geçici olarak, bölünme, ölmüş gibi görünen Parti dışı Doktorcular arasında bir kıpırdanma yarattı. Hareketin safraları Parti dışı Doktorculara savruldu. Hatta bu savrulmanın gücü Anarşist çizgiyi bile bu konuda tereddütlü bir tutuma sokabilir. Şimdi bölünmenin artık ürünleri ile, Parti dışı doktorcular geçici bir beslenmeye uğradı.

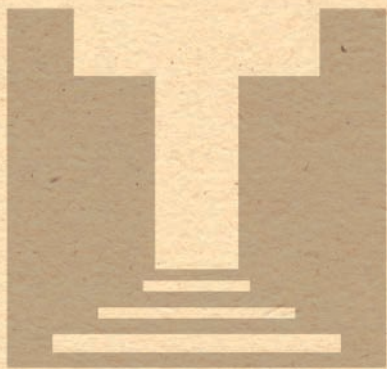
«*Biz demedik mi*» diyen yüz ifadelerini takınıp ortada daha sık gezinebilirler. Bütün bunlar bize yolumuzun yanlışlığını değil, zorluğunu gösteriyor. Şimdi mücadele daha *yüksek bilgi*, daha *fazla enerji*, daha *yeni güçler* istemektedir.

Bugüne kadar gelen Vatan Partisi politik hattını sürdürmek, döğüştürmek durumundayız. Şimdi bu bölünmeden yenik çıktık. Döğüş araç ve avadanlıklarını yitirdik. Ama kıymetli deneylerle, muarızlarımızın bize her saldırışında daha çok bilenerек, geliştiğimize, önemli bir Parti içi meydan muharebesinin derslerini kazandık.

Mücadelenin uzun boylu olacağı belli. Bundan şüphemiz yok. Ve aynı zamanda Vatan Partisi politik hattından ayrılan küçükburjuvalara karşı istikrarlı bir mücadele sürdürmeden, onların bütün tutarsızlıklarını işçi sınıfına kavratmadan yol alamayacağımızdan da şüphemiz yok. Öyleyse yolu açabilmek için, bizden ayrılan «yol arkadaşlar»ını iyi tanıyıp, tanıtalım.



TÜSTAV



TÜSTAV

**m** ücadelenin uzun boylu olacağı belli. Bundan şüphemiz yok. Ve aynı zamanda Vatan Partisi politik hattından ayrılan küçükburjuvalara karşı istikrarlı bir mücadele sürdürmeden, onların bütün tutarsızlıklarını işçi sınıfına kavratmadan yol alamayacağımızdan da şüphemiz yok. Öyleyse yolu açabilmek için, bizden ayrılan "yol arkadaşları" nı iyi tanıyıp, tanıtalım.

**kıvılcım**

**Fiyatı 10 TL.**

**kıvılcım**

**yayınları**